

การบัญชีภาษีอากร คืออะไร? หนังสือเล่มนี้มีคำตอบ

หนังสือเล่มนี้ นอกจากจะอธิบายถึงการบริหารภาษีอากรแล้ว ยังมี ความแตกต่างจากหนังสือเล่มอื่นทั่วไป คือ การอธิบายถึงภาษีระหว่างประเทศ การบริหารภาษี ตามหลักการของ “ภาษีสรรพสามิต” และ “ภาษีศุลกากร” ซึ่งเป็นสิ่งที่นักบัญชีที่ทำงานในบริษัทซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต รวมถึงผู้นำเข้าและส่งออกควรจะทราบ โดยสิ่งที่สำคัญคือ การเสียภาษี อย่างไร ให้ถูกต้องครบถ้วนอยู่ภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งทั้งหมดนี้มี คำตอบอยู่ในหนังสือเล่มนี้

“ครบ จบทุกภาษี ในเล่มเดียว”

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับ

- ✓ นิสิต นักศึกษาและอาจารย์ทั้งระดับชั้นปริญญาตรี และปริญญาโท ในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต บัญชีมหาบัณฑิต และ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
- ✓ ผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจ
- ✓ แม่ค้า พ่อค้าออนไลน์
- ✓ ผู้สนใจในการบัญชีภาษีอากรทั่วไป
- ✓ นักบัญชีที่ทำงานด้านภาษีสรรพสามิต
- ✓ ผู้นำเข้า และ ส่งออกสินค้า

ISBN 978-616-636-157-5

9 786166 361575
ราคา 450 บาท

การบัญชีภาษีอากร (TAX ACCOUNTING)

รองศาสตราจารย์ ดร.ร่ำรงค์ศักดิ์ เศรษฐเลข

การบัญชีภาษีอากร TAX ACCOUNTING

“ครบ จบทุกภาษี ในเล่มเดียว”

4289

6395

ฉบับปรับปรุง

รองศาสตราจารย์ ดร.ร่ำรงค์ศักดิ์ เศรษฐเลข

การบัญชีภาษีอากร

Tax Accounting

อรรถศักดิ์ เศรษฐเลข

พิมพ์ครั้งที่ 6

มิถุนายน พ.ศ. 2569

การบัญชีภาษีอากร

เขียนโดย รศ.ดร.อรรังศักดิ์ เสวตলেখ

ISBN 978-616-636-157-5

ราคาเล่มละ 450 บาท

จำนวนหน้า 729 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2564

พิมพ์ครั้งที่ 2 จำนวน 1,500 เล่ม พ.ศ. 2565 (ฉบับปรับปรุง)

พิมพ์ครั้งที่ 3 จำนวน 1,500 เล่ม พ.ศ. 2566 (ฉบับปรับปรุง)

พิมพ์ครั้งที่ 4 จำนวน 1,500 เล่ม พ.ศ. 2567 (ฉบับปรับปรุง)

พิมพ์ครั้งที่ 5 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2568 (ฉบับปรับปรุง)

พิมพ์ครั้งที่ 6 จำนวน 1,500 เล่ม พ.ศ. 2569 (ฉบับปรับปรุง)

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

จัดพิมพ์โดย รศ.ดร.อรรังศักดิ์ เสวตলেখ

จัดจำหน่าย ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร.0-2218-9868, 0-2218-9872

Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร.0-2255-4433, 08-6323-3703-4

www.chulabook.com Facebook page: Chulabook, Line: @chulabook

ร้านค้าติดต่อ แผนกธุรกิจร้านค้า สาขาหัวหมาก โทร. 0-2374-1375-6, 06-4808-3399

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วน จำกัด สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

45,47 ซอยจรัลสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางยี่ขัน

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 0-2433-7704-6, 0-2433-7755-7

คำนำ

หนังสือการบัญชีภาษีอากรเล่มนี้เป็นตำราประกอบการเรียนวิชา การบัญชีภาษีอากร 1 และการบัญชีภาษีอากร 2 ตามหลักสูตรของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายถึงภาพรวมและกฎหมายเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม อากรแสตมป์ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร ภาษีระหว่างประเทศและการบัญชีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

หนังสือเล่มนี้ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมจากการพิมพ์ครั้งที่ 5 โดยผู้เขียนได้เพิ่มเรื่อง คุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2568 อัปเดตเงินได้ที่ได้รับยกเว้น การหักค่าใช้จ่ายและการหักค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับยื่นแบบภาษีเงินได้ประจำปี พ.ศ. 2568 เงินบริจาคและรายการที่นิติบุคคลสามารถหักได้มากกว่าปกติสำหรับการจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับยื่นแบบภาษีเงินได้ประจำปี พ.ศ. 2568 การคำนวณภาษีสรรพสามิตรถยนต์ในอัตราใหม่ที่มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2569 การคำนวณภาษีสรรพสามิตเครื่องดื่มในอัตราใหม่ตั้งแต่ 1 เมษายน พ.ศ. 2568 เป็นต้นมา หลักเกณฑ์การคำนวณราคาขายปลีกแนะนำฐานนิยมของสินค้าสำหรับภาษีสรรพสามิตที่เริ่มใช้เมื่อ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2569 นอกจากนี้ยังได้เพิ่มตัวอย่างและแบบฝึกหัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในแต่ละบทรวมถึงงานวิจัยทางภาษีอากรที่ทันสมัย

ผู้เขียนขอขอบคุณ อาจารย์ผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิและครอบครัวที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง ตำรา นิสิต นักศึกษา และผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจในหนังสือเล่มนี้ และขอขอบคุณคณาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ผู้เขียน คณาจารย์สาขาการบัญชีและภาษีอากรทุกท่านที่ผู้เขียนได้ใช้ตำราและเอกสารทางวิชาการของท่านอ้างอิงในหนังสือเล่มนี้

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในแง่ของการบัญชี บัญชีภาษีอากร และผู้อ่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

สุดท้ายนี้ขอให้ผู้อ่านทุกท่านประสบความสำเร็จในการเรียน หน้าที่การงานยิ่งๆขึ้นไป และที่สำคัญขอให้ทุกท่านชำระภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน อยู่ภายใต้กฎหมาย หากผู้อ่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะใดๆให้ปรับปรุง ผู้เขียนขอน้อมรับด้วยความยินดียิ่ง

ธำรงค์ดี เสวตเลข

มิถุนายน 2569

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ภาพรวมและกฎหมายเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร	
1. การบัญชีภาษีอากร	10
2. สารสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543	11
3. การจัดทำบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	22
4. การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติ บริษัท มหาชน จำกัด พ.ศ. 2535	22
5. การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2535	23
6. การจัดทำบัญชีตามประมวลรัษฎากร	24
7. เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร	30
8. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจตามประมวลรัษฎากร	30
9. การบริหารภาษีอากร	31
10. การวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี	33
บทที่ 2 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	
1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	42
2. แหล่งเงินได้	44
3. ประเภทของเงินได้พึงประเมิน	47
4. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น	54
5. การหักค่าใช้จ่าย	78
6. การหักค่าลดหย่อน	84
7. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	96
8. อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	97
9. ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีบุคคลธรรมดา	98
10. การเลือกเสียภาษีจากเงินปันผล	99
11. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี	101
12. การคำนวณภาษีเงินได้สำหรับห้างหุ้นส่วนสามัญและคณะบุคคลที่มีขึ้นต่อบุคคล หลัง 1 มกราคม 2558	106
13. การยื่นแบบแสดงรายการที่ยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	108
14. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล	108
15. บทกำหนดโทษ	115

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	
1. ความหมาย	140
2. หน้าที่ของผู้หักและผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย	140
3. การหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50	144
4. การหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 69 ทวิ 69 ตรี และ 70	165
5. การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 3 เตรส	166
6. การบันทึกบัญชี	179
7. การออกหนังสือรับรองและการยื่นแบบแสดงรายการการหักภาษี ณ ที่จ่าย	180
บทที่ 4 ภาษีธุรกิจเฉพาะ	
1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ	217
2. กิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ	217
3. กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ	219
4. ฐานภาษีธุรกิจเฉพาะ	223
5. การคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ	225
6. การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีธุรกิจเฉพาะ	238
บทที่ 5 ภาษีมูลค่าเพิ่ม	
1. ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	245
2. ความรับผิดในการเสียภาษี	248
3. ฐานภาษี	253
4. กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	258
5. ใบกำกับภาษี	267
6. อัตราภาษี	283
7. ภาษีซื้อต้องห้าม	284
8. การเฉลี่ยภาษีซื้อ	287
9. การจัดทำรายการเกี่ยวกับภาษีเงินได้มูลค่าเพิ่ม	293
10. การบันทึกบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม	298
11. การยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม	304

สารบัญ

	หน้า
12. บทกำหนดโทษ	315
13. วิธีการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	316
14. เอกสารที่ใช้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	324
บทที่ 6 อากรแสตมป์	
1. ผู้มีหน้าที่เสียอากร	337
2. ตราสารที่ต้องเสียอากรและอัตราภาษี	338
3. วิธีการเสียอากร	347
4. การยกเว้นอากร	352
5. บทกำหนดโทษ	356
บทที่ 7 ภาษีเงินได้นิติบุคคล	
1. นิติบุคคลที่ต้องเสียภาษี	364
2. นิติบุคคลที่ไม่ต้องเสียภาษี	365
3. รอบระยะเวลาบัญชี	366
4. ฐานภาษี	367
5. อัตราภาษี	374
6. กำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล	376
• เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ	380
• เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ตี	402
7. การคำนวณภาษี	425
8. การปรับปรุงกำไรสุทธิทางบัญชีให้เป็นกำไรสุทธิทางภาษีอากร	428
9. การยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี	438
10. สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี	456
บทที่ 8 ภาษีสรรพสามิต	
1. หลักการของภาษีสรรพสามิต	474
2. วิธีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและอัตราภาษี	479

สารบัญ

	หน้า
3. กฎหมายภาษีสรรพสามิต	481
4. ชนิดของผลิตภัณฑ์ที่จัดเก็บภาษีและการคำนวณภาษี	487
5. นักบัญชีตามกฎหมายภาษีสรรพสามิต	527
บทที่ 9 ภาษีศุลกากร	
1. หลักการจัดเก็บภาษีศุลกากร	608
2. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีศุลกากร	611
3. ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรศุลกากร	640
4. โครงสร้างอัตราภาษีศุลกากร	641
5. การประเมินราคาศุลกากร	650
6. สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายศุลกากร	655
7. คดีและความผิดตามกฎหมายศุลกากร	660
8. หน้าที่ของนักบัญชีตามกฎหมายภาษีศุลกากร	663
บทที่ 10 ภาษีระหว่างประเทศ (International Tax)	
1. ความสำคัญของภาษีระหว่างประเทศ	669
2. หลักการภาษีระหว่างประเทศภายใต้ประมวลรัษฎากร	669
3. หลักการของอนุสัญญาภาษีซ้อน	684
บทที่ 11 การบัญชีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี (Deferred Tax)	
1. วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล	692
2. หลักการพื้นฐานของการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สิน	692
3. ผลแตกต่างระหว่างกำไรทางบัญชีกับกำไรทางภาษี	695
4. วิธีการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	699
5. เงื่อนไขที่มีผลกระทบกับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สิน	710
เฉลยแบบฝึกหัด	717
บรรณานุกรม	721
ดัชนีค้นคำ	724

บทที่ 1

ภาพรวมและกฎหมายเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร

ก

กฎหมายเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยเฉพาะผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรทราบ ในบทนี้จะกล่าวถึงความแตกต่างของการบัญชี การเงินและการบัญชีภาษีอากร พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2568 ความแตกต่างระหว่างการวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี และการบริหารภาษีอากร ก่อนที่จะนำเข้าสู่ภาษีแต่ละประเภทในบทต่อไป

หัวข้อเรื่อง

1. การบัญชีภาษีอากร
2. สารสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543
3. การจัดทำบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
4. การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติ บริษัท มหาชน จำกัด พ.ศ. 2535
5. การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2535
6. การจัดทำบัญชีตามประมวลรัษฎากร
7. เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร
8. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจตามประมวลรัษฎากร
9. การบริหารภาษีอากร
10. การวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างการบัญชีการเงินและการบัญชีภาษีอากร
2. เพื่อให้เข้าใจถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีภาษีอากร
3. เพื่อให้ทราบถึงหลักการการบริหารภาษีที่ดี
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างการวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี

1. การบัญชีภาษีอากร

1.1 การบัญชีการเงิน

การบัญชีการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำงบการเงิน เพื่อให้ทราบถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชี เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principles: GAAP) หรือ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting Standards: FRS) ดังนั้น งบการเงินจึงเป็นประโยชน์ต่อกิจการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และบุคคลภายนอกผู้สนใจ นอกจากนี้การบัญชีการเงินยังเกี่ยวข้องกับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ PAEs (Publicly Accountable Entities)¹ และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ NPAEs (Non-Publicly Accountable Entities)²

1.2 การบัญชีภาษีอากร

การบัญชีภาษีอากรเกี่ยวข้องกับภาษีสรรพากร ภาษีสรรพสามิตและภาษีศุลกากร นอกจากนี้การบัญชีภาษีอากรยังเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และข้อกำหนดของการจัดทำบัญชีของธุรกิจตามพระราชบัญญัติการบัญชี 2543 เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษี การยื่นแบบแสดงรายการ การจัดทำบัญชีพิเศษรวมทั้งรายงานภาษีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องใช้ในการคำนวณและนำส่งภาษีอากรให้เป็นไปตาม

¹ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ PAEs (Publicly Accountable Entities) หมายถึง กิจการที่

1.1 มีการออกตราสารหนี้หรือตราสารทุน ซึ่งมีการซื้อขายในตลาดสาธารณะ หรือเป็นกิจการที่ต้องนำส่งงบการเงินให้กับ กสท. เพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใดๆในตลาดสาธารณะ

1.2 กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลทรัพย์สินของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันภัย กองทุนรวม ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

1.3 บริษัทมหาชน

1.4 กิจการอื่นที่จะกำหนดเพิ่มเติม

ซึ่งกิจการ PAEs จะต้องจัดทำรายงานทางการเงินชุดใหญ่ ตามที่สภาวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยกำหนด 1 ม.ค. 2554

² กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หมายถึงกิจการที่

2.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 8

2.2 และไม่ใช้กิจการ PAEs โดยรายงานทางการเงินชุดเล็ก (TFRS for NPAEs) จะมี 22 บท

ประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนด

1.3 วัตถุประสงค์ของการบัญชีภาษีอากร

เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถจัดทำข้อมูลทางการเงินเพื่อการคำนวณภาษี การยื่นแบบแสดงรายการ การจัดทำบัญชี การจัดทำรายงานภาษีต่าง ๆ เพื่อนำส่งภาษีอากรได้อย่างครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนด

1.4 การจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

การจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีเกี่ยวข้องกับกฎหมาย 5 ประเภท ได้แก่พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์และประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตามในบทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543

2. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประกอบด้วย 8 หัวข้อ ดังนี้

1. หน่วยงานและผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลและควบคุม

ได้แก่ สำนักงานกลางบัญชี กรมพัฒนาธุรกิจการค้าสำนักงานบัญชีประจำท้องที่และสารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชี

2. ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (ผู้รับผิดชอบ)	วันที่เริ่มจัดทำบัญชี
1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน-หุ้นส่วนผู้จัดการ บริษัท จำกัด, บมจ. - กรรมการหรือผู้จัดการบัญชี	วันที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
2. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบกิจการในประเทศไทย - ผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบ	วันที่เริ่มต้นประกอบกิจการในประเทศไทย
3. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร - ผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการ	วันที่ได้เริ่มต้นประกอบกิจการ

4. สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี - ผู้รับผิดชอบจัดการธุรกิจ ณ สถานที่นั้น	วันเริ่มต้นประกอบกิจการ ณ สถานที่นั้น
5. ผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นหน่วยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้นำเข้า-ส่งออก สินค้าประเภท แถบเสียง วีดีทัศน์ และแผ่นซีดี	วันเริ่มต้นประกอบกิจการ ณ สถานที่นั้น

3. หน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

1. ปิดบัญชีครั้งแรกภายใน 12 เดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชี และปิดบัญชีในรอบ 12 เดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อนเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสรรพากรบัญชี

2. ยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานงานบัญชีประจำท้องที่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน กิจการร่วมค้า และนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ให้ยื่นงบการเงินภายใน 5 เดือน นับแต่วันที่ปิดบัญชี สำหรับกรณีของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยให้ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่

3. ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้ อธิบดีมีอำนาจกำหนดให้เกิน 5 ปี ได้ แต่ต้องไม่เกิน 7 ปี

4. ถ้าบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหาย หรือเสียหาย ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีแจ้งต่อสรรพากรใหญ่บัญชีหรือสรรพากรบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดภายใน 15 วันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบถึงการสูญหายหรือเสียหายนั้น

5. ให้ส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการ ลงบัญชีแก่สรรพากรใหญ่บัญชี หรือสรรพากรบัญชี ภายใน 90 วันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ และให้สรรพากรใหญ่บัญชีหรือสรรพากรบัญชี เก็บรักษาบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

4. คุณสมบัติของผู้ทำบัญชีและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี

1. กรณีที่เป็นพนักงานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ผู้ทำบัญชีคือ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี สมุห์บัญชี หัวหน้าแผนกบัญชี หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

2. กรณีที่เป็นสำนักงานบริการรับทำบัญชี

2.1 สำนักงานที่ได้จัดตั้งในรูปคณะบุคคล ผู้ทำบัญชี คือ หัวหน้าสำนักงาน

2.2 สำนักงานที่จัดตั้งในรูปคณะบุคคล ผู้ทำบัญชี คือ ผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี

2.3 สำนักงานที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคล ผู้ทำบัญชี คือ กรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี

คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี

ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2568 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัท จำกัด บริษัท มหาชน จำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้า ตามประมวลรัษฎากร ต้องมีคุณสมบัติ 6 ข้อ ดังต่อไปนี้

(1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(2) มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ทำบัญชีได้

(3) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชีและต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี ตาม พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี 2547

(4) ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามมาตรา 39 (3) ของ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี 2547 เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

(5) จบวุฒิการศึกษาตามที่กำหนด (ด้านบัญชี)

ผู้ทำบัญชีในกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน และบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ณ วันปิดบัญชีในรอบปีที่ผ่านมานี้ มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาทและสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท

ผู้ทำบัญชี ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาซึ่งทางคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือ กระทรวงศึกษาธิการ เทียบว่าไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี

ทุนจดทะเบียน < 5 ล้านบาท , สินทรัพย์รวม < 30 ล้านบาทและรายได้ < 30 ล้านบาท === วุฒิ ปวส.ขึ้นไป

ในกรณีที่ทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวม หรือรายได้รวมรายการใดรายการหนึ่งของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามผู้ทำบัญชีในกลุ่มที่ 1 เปลี่ยนแปลงไปจนทำให้ผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีนั้นต่อไป ให้ผู้นั้นสามารถเป็นผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีดังกล่าวต่อไปได้เป็นเวลาสองปีนับแต่วันสิ้นรอบปีบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง

ผู้ทำบัญชีในกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย

1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน และบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ที่มีทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวม หรือรายได้รวม รายการใดรายการหนึ่ง เกินกว่าที่กำหนดในกลุ่มที่ 1
2. บริษัทมหาชน จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย
3. นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย
4. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

ผู้ทำบัญชีต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาซึ่งทบวงมหาวิทยาลัย หรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือกระทรวงศึกษาธิการ เทียบว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี

ในกรณีที่เป็นการเริ่มทำบัญชีรอบปีบัญชีแรกของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คุณวุฒิการศึกษาของผู้ทำบัญชีให้พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ทุนจดทะเบียนตามที่กำหนดไว้ข้างต้น

นอกจากนี้ผู้ทำบัญชีต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการทำบัญชีทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbd.go.th) พร้อมด้วยสำเนาหลักฐานภายในสามสัปดาห์ต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า นับจากวันเริ่มทำบัญชี

(6) ผ่านการทดสอบทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ (www.dbd.go.th) หรือผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

เงื่อนไขการเป็นผู้ทำบัญชีใหม่

เมื่อเป็นผู้ทำบัญชีแล้ว ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามที่ประกาศกรมฯ กำหนด ดังนี้

1. ผู้ทำบัญชีต้องแจ้งรายละเอียดการทำบัญชี ได้แก่ การรับทำบัญชี และการยกเลิกทำบัญชี ให้แก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน www.dbd.go.th ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับทำบัญชี หรือวันที่ยกเลิกทำบัญชี
 2. ผู้ทำบัญชีต้องยืนยันการทำบัญชีให้แก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน www.dbd.go.th โดยสามารถยืนยันได้หลังวันสิ้นรอบปีบัญชี แต่ต้องยืนยันก่อนที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
 3. ผู้ทำบัญชีสามารถรับทำบัญชีได้ไม่เกิน 100 งบการเงิน ต่อปีปฏิทิน
 4. ผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี (CPD) ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน โดยต้องมีเนื้อหาด้านบัญชีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง และเนื้อหาด้านจรรยาบรรณไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง เว้นแต่ผู้ทำบัญชีที่แจ้งเป็นผู้ทำบัญชีในปีแรกและมีระยะเวลาหลังจากวันที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับแจ้งเป็นผู้ทำบัญชีน้อยกว่า 3 เดือนนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้เข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องในปีถัดไป
- กรณีจำนวนชั่วโมง CPD ไม่ครบ ต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ทางบัญชีชดเชยให้ครบตามจำนวนที่ขาดหายไปแต่เมื่อรวมกันแล้วไม่เกิน 12 ชั่วโมง โดยต้องเป็นเนื้อหาด้านบัญชีทั้งหมดและนำมารวมเพิ่มจากจำนวนชั่วโมงที่ต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีในปีถัดไป
5. ผู้ทำบัญชีต้องแจ้งรายละเอียดการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี (CPD) ทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์หลังทำกิจกรรม และต้องไม่เกินวันสิ้นปีปฏิทินที่พัฒนาความรู้
 6. ผู้ทำบัญชีที่ไม่ประสงค์เป็นผู้ทำบัญชีแล้ว ต้องแจ้งยกเลิกเป็นผู้ทำบัญชีทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้วันที่ผู้ทำบัญชีแจ้งยกเลิกเป็นผู้ทำบัญชีถือเป็นวันสิ้นสุดผู้ทำบัญชี
 7. ผู้ทำบัญชีที่ยกเลิกเป็นผู้ทำบัญชีแล้ว หากประสงค์ขอกลับมาเป็นผู้ทำบัญชี ต้องมีคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีครบถ้วนตามคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี ข้อ 5 เว้นแต่ผู้ทำบัญชีได้ยกเลิกเป็นผู้ทำบัญชีไม่เกิน 1 ปี และเคยผ่านการทดสอบตามข้อ (6) ไม่ต้องรับเข้าการทดสอบใหม่

กรณีผู้ทำบัญชีที่แจ้งยกเลิกเป็นผู้ทำบัญชีมีจำนวนชั่วโมงการพัฒนาความรู้ ไม่ครบตามที่กำหนด ต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ ให้ครบ ตามจำนวนชั่วโมงที่ขาดหายไปก่อน โดยชั่วโมงที่ต้องชดเชยเมื่อรวมกันแล้วไม่เกิน 12 ชั่วโมง และต้องเป็นเนื้อหาด้านการบัญชีทั้งหมด

อนึ่ง การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(ก) การอบรมหรือสัมมนา ทั้งนี้ ให้รวมถึงการอบรมหรือสัมมนาในรูปแบบสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)

(ข) การเป็นวิทยากร ผู้บรรยาย ผู้ดำเนินการสัมมนา ในกิจกรรมตาม (ก)

(ค) การเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งมีการสอนไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า ไม่ว่าจะเป็นการสอนในฐานะอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ

(ง) การสำเร็จการศึกษาในคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีไม่ว่าคุณวุฒิใหม่นั้นจะสูงกว่าคุณวุฒิเดิมหรือไม่ก็ตาม

(จ) การผ่านการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีจากสถาบันการศึกษาของรัฐหรือสถาบันการศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งมีการสอนไม่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า

(ฉ) กิจกรรมอื่น นอกจากที่ระบุตาม (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) ตามที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศกำหนด

5. หน้าที่ของผู้ทำบัญชี

ต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี และต้องมีเอกสารการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน

ต้องลงรายการบัญชีเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศ ให้มีภาษาไทยกำกับหรือกรณีที่ลงรายการเป็นรหัสบัญชี ให้มีคู่มือแปลรหัสและต้องเขียนด้วยหมึกพิมพ์หรือทำด้วยวิธีอื่นใดที่ได้ผลในลักษณะเดียวกัน

6. บัญชีและวิธีการจัดทำ

ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ	ระยะเวลาที่กำหนดให้บันทึกบัญชี
1. บัญชีรายวัน (สมุดบันทึกรายการขั้นต้น) 1.1 บัญชีเงินสด บัญชีเงินฝากธนาคาร ให้แยกตามเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคารเป็นรายบัญชี	• ในระหว่างงวดปีบัญชี ให้ลงรายการบัญชีให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ยาการนั้นเกิดขึ้น

1.2 บัญชีรายวันซื้อ บัญชีรายวันขาย บัญชีรายวันทั่วไป และบัญชีรายวันอื่นที่จำเป็นแก่การทำบัญชีของธุรกิจ	• ณ วันสิ้นงวดปีบัญชี ให้ลงรายการยอดคงเหลือในบัญชีเงินสดและบัญชีเงินฝากธนาคารภายใน 60 วันนับแต่วันปิดบัญชี
2. บัญชีแยกประเภท 2.1 บัญชีแยกประเภททั่วไป 5 กลุ่มบัญชี ได้แก่ กลุ่มบัญชีสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และค่าใช้จ่าย 2.2 บัญชีแยกประเภทย่อย ให้จัดทำตามความจำเป็นแก่การทำบัญชีของธุรกิจ	• ในระหว่างงวดปีบัญชี ให้ผ่านรายการจากบัญชีรายวันทุกชนิดภายใน 15 วันนับแต่วันสิ้นเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น • ณ วันสิ้นงวดปีบัญชี ให้ลงรายการยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททุกชนิดให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันปิดบัญชี
3. บัญชีสินค้า กิจกรรมที่ผลิตและ/หรือขายสินค้าให้จัดทำบัญชีสินค้าเพื่อแสดงรายการรับและจำหน่ายจ่ายโอน สินค้ารวมทั้งยอดคงเหลือ	• ในระหว่างงวดปีบัญชี ให้ลงรายการบัญชีให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น • ณ วันสิ้นงวดปีบัญชี ให้ลงรายการยอดคงเหลือในบัญชีสินค้าให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันปิดบัญชี

7. การจัดทำงบการเงิน

การจัดทำงบการเงิน ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีของนิติบุคคลต้องจัดทำงบการเงินโดยต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท

ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแต่ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองบัญชีจากผู้สอบบัญชีอาชีพ รายละเอียดการจัดทำงบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเป็นไปตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 งบการเงินที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดทำ

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	งบแสดงฐานะการเงิน	งบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	งบกำไรขาดทุน	งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น	งบกระแสเงินสด	งบการเงินรวม	หมายเหตุประกอบงบการเงิน	งบการเงินเปรียบเทียบกับปีก่อน
1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน	✓	-	✓	-	-	-	✓	✓
2. บริษัทจำกัด	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓
3. บริษัทมหาชนจำกัด	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓
5. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓

8. บทกำหนดโทษ

ตาม พ.ร.บ.การบัญชี มาตรา 34 – 38 หากไม่ทำบัญชี ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หากไม่ลงรายการเป็นภาษาไทย ไม่เขียนด้วยหมึก/ดีดพิมพ์ ฯลฯ ปรับไม่เกิน 5,000 บาท และหากฝ่าฝืนเรื่องดังต่อไปนี้ปรับไม่เกิน 10,000 บาท เช่น ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชีระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา 8 หรือมาตรา 9 ตามวันเริ่มที่ต้องจัดทำบัญชีต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละ 1,000 บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 10 (ปิดบัญชีครั้งแรกภายใน 12 เดือน) มาตรา 12 (ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชี) หรือมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง (ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินดังกล่าวภายใน 5 เดือน) ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน 50,000 บาท

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 วรรคสาม (งบการเงินต้องมีรายการย่อตามที่อธิบดีประกาศกำหนด) มาตรา 13 (ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสาร) มาตรา 14 (เก็บบัญชีและเอกสารบัญชีไว้นานอย่างน้อย 5 ปี) มาตรา 15 (บัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหาย หรือเสียหายแจ้งภายใน 15 วันนับแต่วันที่ทราบ) หรือมาตรา 17 (เมื่อเลิกประกอบธุรกิจโดยมิได้มีการชำระบัญชี ให้ส่งมอบบัญชีและเอกสารแก่สารวัตรใหญ่บัญชี ภายใน 90 วันนับแต่วันเลิก) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 วรรคสี่ (งบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดแจ้งข้อความตามมาตรา 15 (แจ้งเอกสารบัญชีสูญหาย) เป็นเท็จต่อสารวัตรใหญ่บัญชี หรือสารวัตรบัญชีว่าบัญชี หรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 (จัดทำงบการเงินและมีเอกสารประกอบ) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 (ลงรายการเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับ) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีซึ่งปฏิบัติกรตามมาตรา 22 (การตรวจสอบบัญชีของสารวัตรบัญชี) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 22 หรือฝ่าฝืนคำสั่งของสารวัตรใหญ่ บัญชีหรือสารวัตรบัญชีซึ่งสั่งการตามมาตรา 24 (การเรียกเพื่อให้ถ้อยคำ) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 (ห้ามมิให้เปิดเผยข้อความการตรวจสอบหรือการเรียกมาให้ถ้อยคำ) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดลงรายการเท็จ แก้ไข ละเว้นการลงรายการในบัญชีหรืองบการเงิน หรือแก้ไข เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี เพื่อให้ผิดความเป็นจริงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการผู้แทน นิติบุคคล หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของ นิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

Tips :

คำถาม : TFRS for NPAEs (ปรับปรุง พ.ศ. 2565) 28 บท ประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง

คำตอบ

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	15. ภาษีเงินได้
2. ขอบเขต	16. ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น
3. กรอบแนวคิด	17. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน
4. การนำเสนองบการเงิน	18. รายได้
5. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี
การเปลี่ยนแปลงประมาณการ
และการแก้ไขข้อผิดพลาด	19. การรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์
6. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	20. สัญญาก่อสร้าง
7. ลูกหนี้	21. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตรา
แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
8. สินค้าคงเหลือ	22. เกษตรกรรม
9. เงินลงทุน	23. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
10. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	24. อนุพันธ์
11. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	25. การรวมธุรกิจ
12. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	26. การสำรองและประเมินค่าแหล่งทรัพยากรแร่
13. ต้นทุนการกู้ยืม	27. ข้อตกลงสัมปทานบริการ
14. สัญญาเช่า	28. วันถือปฏิบัติและการปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนผ่าน

3. การจัดทำบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สาระสำคัญของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีของบริษัทจำกัด คือ

มาตรา 1196 ให้มีการจัดทำงบดุล (งบฐานะการเงิน) และงบกำไรขาดทุนอย่างน้อย 1 ครั้งในรอบ 12 เดือน

มาตรา 1197 งบแสดงฐานะการเงินจะต้องถูกตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีเพื่อนำเสนออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายใน 4 เดือนนับตั้งแต่วันที่ลงในงบแสดงฐานะการเงิน

มาตรา 1206 กรรมการบริษัทต้องจัดให้ถือบัญชีที่มีจำนวนเงินที่บริษัทได้รับและได้จ่าย สินทรัพย์ และหนี้สินของบริษัทให้ครบถ้วนถูกต้อง

4. การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติ บริษัท มหาชน จำกัด พ.ศ. 2535

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ บริษัท มหาชน จำกัด พ.ศ.2535 อยู่ในมาตรา 15 ที่ให้ความหมายของบริษัท มหาชน จำกัด คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระและบริษัทได้ระบุนุเคราะห์ผลประโยชน์ในหนังสือบริคณห์สนธิ ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบัญชีจะอยู่ในหมวด 8 บัญชีและรายงาน ได้แก่

มาตรา 109 บริษัทต้องจัดให้มีการทำและเก็บรักษาบัญชี ตลอดจนการสอบบัญชี

มาตรา 110 บริษัทต้องจัดทำงบการเงินอย่างน้อย 1 ครั้งในรอบ 12 เดือนอันเป็นรอบปีของบริษัท

มาตรา 112 คณะกรรมการต้องจัดให้มีการทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นรอบปีบัญชีเสนอต่อที่ประชุม ผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญประจำปีเพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยต้องจัดให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบการเงินให้เสร็จก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา 124 งบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทต้องทำเป็นภาษาไทย

มาตรา 125 ผู้สอบบัญชีมีสิทธิทำคำชี้แจงเป็นหนังสือเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นและมีหน้าที่เข้าร่วมประชุมในการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัททุกครั้งที่มีการพิจารณาการเงิน และปัญหาเกี่ยวกับบัญชีของบริษัทเพื่อชี้แจงการตรวจสอบบัญชีต่อผู้ถือหุ้นและให้บริษัทจัดส่งรายงานและเอกสารของบริษัทที่ผู้ถือหุ้นจะพึงได้รับในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งนั้นแก่ผู้สอบบัญชีด้วย

มาตรา 126 ผู้ถือหุ้นมีสิทธิขอตรวจงบการเงิน และรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทได้ทุกเวลา ในระหว่างเวลาทำการของบริษัท และจะขอให้บริษัทส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวพร้อมด้วยคำรับรองว่า ถูกต้องก็ได้ ในการนี้บริษัทอาจเรียกค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

มาตรา 127 บริษัทต้องจัดส่งรายงานประจำปีพร้อมกับสำเนางบการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบ และที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติแล้ว และสำเนารายงานการประชุมผู้ถือหุ้นเฉพาะที่เกี่ยวกับการอนุมัติงบ แสดงฐานะการเงิน การจัดสรรกำไร และการแบ่งเงินปันผล โดยมีผู้มีอำนาจลงนามแทนบริษัทลงลายมือชื่อ รับรองว่าถูกต้องไปยังนายทะเบียน สำหรับงบแสดงฐานะการเงินนั้นบริษัทต้องโฆษณาให้ประชาชนทราบ ทางหนังสือพิมพ์มีกำหนดเวลาอย่างน้อยหนึ่งวันด้วย ทั้งนี้ ภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้น อนุมัติ

5. การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2535

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2535 ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีจะอยู่ในส่วนที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลและผู้สอบบัญชี ได้แก่

มาตรา 56 ให้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ จัดทำและส่งงบการเงิน และรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1. งบการเงินรายไตรมาสที่ผู้สอบบัญชีได้สอบทานแล้ว
2. งบการเงินประจำงวดการบัญชีที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว
3. รายงานประจำปี
4. รายงานการเปิดเผยข้อมูลอื่นใดเกี่ยวกับบริษัท ตามที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนประกาศ

กำหนด

มาตรา 58 ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าเอกสาร หรือรายงานที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ จัดส่งให้มีข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความ คลุมเครือ ไม่ชัดเจน หรือในกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วน หรือมีกรณีอื่นใดที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ ของผู้ถือหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจในการลงทุน หรือต่อการเปลี่ยนแปลงในราคาของหลักทรัพย์ของ บริษัท ให้สำนักงานมีอำนาจที่จะดำเนินการประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการดังนี้

1. ให้บริษัทรายงาน หรือส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม
2. ให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทชี้แจงเพิ่มเติม

3. ให้บริษัทจัดให้มีการสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชี และรายงานผลการสอบบัญชีนั้นให้สำนักงาน ทราบ และเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชนทั่วไป

อนึ่ง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำงบการเงินโดยนำส่ง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างละ 1 ฉบับ ตามระยะเวลาดังนี้²

1. ชุดงบการเงินก่อนสอบทานและก่อนตรวจสอบให้นำส่งภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นไตรมาส หรือสิ้นงวดบัญชีของบริษัท ทั้งนี้ให้เป็นความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนและจะต้องถือปฏิบัติโดย สม่าเสมอ

2. งบการเงินรายไตรมาสที่ผ่านการสอบทานโดยผู้สอบบัญชี (กรณีบริษัทมีบริษัทย่อย ให้จัดทำ งบการเงินรวมด้วย)ให้นำส่งภายใน 45 วันนับแต่วันสุดท้ายของแต่ละไตรมาส

3. งบการเงินประจำปีที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีให้นำส่งภายใน 3 เดือน นับแต่วัน สิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี บริษัทจดทะเบียนอาจเลือกที่จะนำส่งงบการเงินประจำปีฉบับที่ผ่านการ ตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีภายใน 2 เดือน แทนการนำส่งงบการเงินไตรมาส 4 ได้โดยบริษัทจดทะเบียนต้อง แจ้งตลาดหลักทรัพย์ล่วงหน้าก่อนดำเนินการภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

6. การจัดทำบัญชีตามประมวลรัษฎากร

ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัท มหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจใน ประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าจัดทำบัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภท บัญชีสินค้า บัญชีรายวันและแยกประเภท อื่นอย่างไรก็ตามประมวลรัษฎากรได้บัญญัติให้ผู้ประกอบการบางประเภทไม่ว่าจะประกอบการในรูปของ บุคคลธรรมดา บริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นใด มีหน้าที่จัดทำบัญชีพิเศษเพิ่มเติม³

1) บัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่ายและการนำส่ง

วัตถุประสงค์สำหรับบัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่ายและการนำส่งเพื่อให้ผู้มีหน้าที่หัก ภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้บันทึกรายการภาษีหัก ณ ที่จ่ายไว้เพื่อป้องกันการหลงลืมที่จะนำส่งภาษีดังกล่าว และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ที่จะทำการตรวจสอบ

(ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้และภาษีการค้า (ฉบับที่ 4) เรื่อง กำหนดให้ผู้มี หน้าที่หักภาษีเงินได้หรือภาษีการค้า ณ ที่จ่าย มีบัญชีพิเศษ ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2531)

² https://www.set.or.th/th/regulations/supervision/listed_disclosure_p5.html

³ <http://www.rd.go.th/publish/38052.0.html>

2) บัญชีพิเศษสำหรับกิจการโรงสีขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์ของบัญชีพิเศษสำหรับกิจการโรงสีขนาดเล็กคือเพื่อให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่จัดทำรายงานการค้าข้าวประจำวันตามกฎหมายว่าด้วยการค้าข้าวของกระทรวงพาณิชย์ได้มีบัญชีคุมสินค้าสำหรับกิจการโรงสีขนาดเล็ก ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการโรงสีข้าวที่กำลังการผลิตต่ำกว่า 5 เมตริกตันต่อ 24 ชั่วโมง ไม่ว่าจะใช้เครื่องสีข้าวเครื่องเดียวหรือหลายเครื่องก็ตาม จึงมีบัญชีพิเศษที่ต้องจัดทำดังนี้

- บัญชีรับข้าวเปลือกจากผู้ว่าจ้างสีข้าว
- บัญชีรับจ่ายข้าวเปลือก
- บัญชีรับจ่ายผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบจากการสีข้าว

(ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 1) เรื่อง กำหนดให้ผู้มีเงินได้จากการทำกิจการโรงสีข้าว มีบัญชีพิเศษแสดงรายการและปริมาณข้าวเปลือก ต้นข้าว ปลายข้าวและรำ ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522)

3) บัญชีพิเศษสำหรับกิจการสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน

วัตถุประสงค์ของบัญชีพิเศษสำหรับกิจการสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนเพื่อให้ผู้ประกอบกิจการสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน เช่น โรงพยาบาลเอกชน โพลีคลินิก หรือสถานพยาบาลอื่น จัดทำบัญชีพิเศษนี้เพื่อแสดงรายการจ่ายเงินให้แก่ผู้ประกอบโรคศิลปะ เพื่อใช้ตรวจสอบรายได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระของผู้ประกอบโรคศิลปะ (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 10) เรื่อง กำหนดให้ผู้ดำเนินการสถาน พยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน มีบัญชีพิเศษตามมาตรา 17 แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2522)

4) บัญชีพิเศษสำหรับกิจการค้าของเก่าประเภทรถยนต์

วัตถุประสงค์ของบัญชีพิเศษสำหรับกิจการค้าของเก่าประเภทรถยนต์ เพื่อแสดงรายการรถยนต์เก่าที่มีอยู่ ได้มา หรือ จำหน่ายไปแต่ละครั้ง ไม่ว่ารถยนต์นั้น ได้ซื้อมาจากไหน หรือขายแทนผู้อื่น และใช้เป็นเครื่องมือในการพิสูจน์รายได้จากการประกอบกิจการและควบคุมการมิให้มีการค้ารถยนต์เก่าโดยไม่สุจริต (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 12) เรื่อง กำหนดให้ผู้ทำการค้าของเก่าประเภทรถยนต์มีบัญชีพิเศษ ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2523)

5) บัญชีพิเศษสำหรับผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี

วัตถุประสงค์ของบัญชีพิเศษสำหรับผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดีเพื่อแสดงรายการผลิตหรือรับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี และเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและตรวจสอบภาษีอากร และป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์การผลิตซีดี (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เรื่อง กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดีมีบัญชีพิเศษ ลงวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2546)

6) บัญชีงบแสดงฐานะการเงิน บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน

วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีงบแสดงฐานะการเงิน บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน เพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการประกอบกิจการ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการต้องทำการปรับปรุงกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิทางบัญชีหรือทางการเงิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิทางภาษีอากร ตามมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ทรี แห่งประมวลรัษฎากร โดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลแนบบัญชีงบแสดงฐานะการเงิน บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุนพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล (ภ.ง.ด.50) ด้วย

7) บัญชีรายได้ก่อนหักรายจ่ายใดๆ

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและเข้ามาประกอบกิจการขนส่งระหว่างประเทศในประเทศไทย มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากฐานรายได้จากการประกอบกิจการขนส่งระหว่างประเทศ โดยคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 3 ของค่าโดยสาร ค่าธรรมเนียม หรือประโยชน์อื่น ที่เรียกเก็บในประเทศไทยเนื่องจากการขนส่งคนโดยสาร หรือร้อยละ 3 ของค่าระวาง ค่าธรรมเนียม หรือประโยชน์อื่นใด ที่เรียกเก็บไม่ว่าในประเทศไทยหรือต่างประเทศ เนื่องจากการขนส่งสินค้าออกจากประเทศไทย

8) รายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตามมาตรา 87 แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มจัดทำรายงานเป็นพิเศษเพื่อควบคุมการจัดเก็บและสอบยันกับแบบแสดงรายการที่ยื่นเสียภาษีเป็นหลักฐานทางทะเบียนรายละเอียดประกอบแบบแสดงรายการภาษี โดยต้องจัดทำเป็นรายสถานประกอบการ ซึ่งมีรายงานดังนี้

1. รายงานภาษีขาย เป็นรายงานแสดงมูลค่าสินค้าหรือบริการและภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้ออกใบกำกับภาษีจากการขายสินค้าหรือให้บริการนั้นๆ ทั้งนี้รายงานภาษีขายต้องมีรายการและข้อความตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (*ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 197) ลงวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2556*)

2. รายงานภาษีซื้อ เป็นรายงานแสดงมูลค่าสินค้าหรือบริการและภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้ซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบการจดทะเบียนอื่น ทั้งนี้รายงานภาษีซื้อต้องมีรายการและข้อความตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (*ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 197) ลงวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2556*)

3. รายงานสินค้าและวัตถุดิบ สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ประกอบกิจการขายสินค้าและประกอบกิจการผลิตสินค้าเพื่อขาย ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเพื่อขายนั้นต้องจัดทำทั้งรายงานวัตถุดิบ รายงานสินค้าสำเร็จรูป และรายงานสินค้าระหว่างผลิต (เฉพาะ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี) ซึ่งต้องมี

รายการและข้อความอย่างน้อยตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 89) ลงวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2542)

รายงานการจ่ายอะไหล่โดยไม่คิดมูลค่าผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขายสินค้าโดยมีการรับประกันสินค้าที่ขายหรือบริการซ่อมสินค้าที่ขาย กรณีมีการชำรุดบกพร่องหรือเพื่อเหตุอื่นอันมีลักษณะทำนองเดียวกัน ต้องจัดทำรายงานจ่ายอะไหล่โดยไม่คิดมูลค่าเพื่อใช้รับประกันสินค้าที่ขายหรือบริการซ่อมสินค้าที่ขายแยกต่างหากจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

9) รายงานภาษีธุรกิจเฉพาะ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะมีหน้าที่จัดทำรายงานแสดงรายรับก่อนหักรายจ่ายที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะและรายรับที่ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยต้องจัดทำเป็นรายงานประกอบการ ปัจจุบันไม่ได้กำหนดรูปแบบรายงานแสดงรายรับก่อนหักรายจ่ายให้ผู้ประกอบการปฏิบัติแต่อย่างใด

10) รายงานเงินสดรับ - จ่าย

ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เฉพาะผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5) (6) (7) และ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ให้จัดทำบัญชีหรือรายงานแสดงรายได้และรายจ่ายเป็นประจำวัน เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรและเพื่อให้ผู้ประกอบการทราบถึงรายได้ รายจ่าย ผลกำไร ขาดทุน และใช้เป็นหลักฐานในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 161) เรื่อง กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และได้เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดทำบัญชีหรือรายงานแสดงรายได้และรายจ่าย ลงวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2549)

ตารางสรุปบัญชีพิเศษและรายงานตามประมวลรัษฎากร

กรณีผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล

ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล อาจจะประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพียงอย่างเดียว หรือต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือภาษีธุรกิจเฉพาะ นอกเหนือจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทกิจการของผู้ประกอบการ สำหรับบัญชีพิเศษและรายงานที่ต้องจัดทำตามประมวลรัษฎากรกรณีที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และกรณีที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1.2 สรุปบัญชีพิเศษและรายงานตามประมวลรัษฎากร

กรณีผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีใช่นิติบุคคล

ผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
1. รายงานเงินสดรับ - จ่าย	1. รายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม - รายงานภาษีซื้อ / รายงานภาษีขาย - รายละเอียดสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 30 มิถุนายน และวันที่ 31 ธันวาคม - บัญชีแสดงสินค้าที่ครอบครอง กรณีเป็นผู้ประกอบกิจการโรงเลื่อย โรงค้าไม้แปรรูปกิจการค้าของเก่า
2. บัญชีแสดงสินค้าที่ครอบครองกรณีเป็นผู้ประกอบกิจการค้าของเก่า	2. บัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่ง
3. บัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่ง	3. บัญชีพิเศษเฉพาะกิจการ - กิจการค้าของเก่าประเภทรถยนต์ - ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี
4. บัญชีพิเศษเฉพาะกิจการ - โรงสีขนาดเล็ก - กิจการสถานพยาบาลที่มีเตียงผู้ป่วยไว้ค้างคืน - กิจการค้าของเก่าประเภทรถยนต์ - ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี	4. รายงานภาษีธุรกิจเฉพาะ (กรณีจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ)
5. รายงานภาษีธุรกิจเฉพาะ (กรณีจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ)	

กรณีผู้ประกอบการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด บริษัท มหาชน จำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล กิจการร่วมค้า มูลนิธิสมาคม หรือนิติบุคคลอื่น

ผู้ประกอบการในรูปของห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด บริษัท มหาชน จำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล กิจการร่วมค้า มูลนิธิสมาคม หรือนิติบุคคลอื่น บัญชีพิเศษและรายงานที่ต้องจัดทำตามประมวลรัษฎากรกรณีที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และกรณีที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1.3 สรุปบัญชีพิเศษและรายงานตามประมวลรัษฎากร

กรณีผู้ประกอบการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน จำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล กิจการร่วมค้า มูลนิธิสมาคม หรือนิติบุคคลอื่น

ผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
1. บัญชีงบแสดงฐานะการเงินบัญชีทำการและบัญชีกำไรขาดทุน	1. รายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม - รายงานภาษีขาย - รายงานภาษีซื้อ - รายงานสินค้าและวัตถุดิบ - รายงานการจ่ายอะไหล่โดยไม่คิดมูลค่า (สำหรับสินค้าที่มีประกัน) - บัญชีแสดงสินค้าที่ครอบครอง กรณีเป็นผู้ประกอบกิจการโรงเลื่อย โรงค้าไม้แปรรูป กิจการค้าของเก่าผู้ประกอบการที่ได้รับให้อนุมัติให้จัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร และกิจการปิโตรเลียม
2. บัญชีแสดงสินค้าที่ครอบครอง กรณีเป็นผู้ประกอบกิจการค้าของเก่า	2. บัญชีงบแสดงฐานะการเงิน บัญชีทำการและบัญชีกำไรขาดทุน
3. บัญชีพิเศษเฉพาะกิจการ - โรงสีขนาดเล็ก - กิจการสถานพยาบาลที่มีเตียงผู้ป่วยไว้ค้างคืน - กิจการค้าของเก่าประเภทรถยนต์ - ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี	3. บัญชีพิเศษเฉพาะกิจการ - กิจการค้าของเก่าประเภทรถยนต์ - ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี
4. บัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่ง	4. บัญชีรายได้ก่อนหักรายจ่ายใดๆ (เฉพาะนิติบุคคลต่างประเทศที่เข้ามาประกอบกิจการขนส่งระหว่างประเทศในประเทศไทย)
5. รายงานภาษีธุรกิจเฉพาะ (กรณีจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ)	5. บัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่ง
	6. รายงานภาษีธุรกิจเฉพาะ (กรณีจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ)

7. เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณเสียภาษีตามประมวลรัษฎากรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. เกณฑ์ที่ใช้ในการรวบรวมเงินได้สุทธิ

เกณฑ์ที่ใช้ในการรวบรวมเงินได้พึงประเมินเพื่อคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ให้ใช้เกณฑ์เงินสดในการรวบรวมรายได้/เงินได้พึงประเมินเพื่อการคำนวณภาษี หักค่าใช้จ่ายตามอัตราเหมาหรือตามความเป็นจริงและสมควรหักลดหย่อนได้ตามที่กฎหมายกำหนด

ในขณะที่การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มให้ใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณเกณฑ์การรับรู้รายได้และรายจ่ายโดยไม่คำนึงว่าจะได้รับเงินสดหรือจ่ายเงินสดออกไปแล้วหรือไม่ แต่จะรับรู้ภาษีขายเมื่อจุดความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Tax point) เกิดขึ้น

ในขณะที่การรวบรวมรายรับ/รายได้เพื่อคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะสามารถเลือกที่จะใช้เกณฑ์เงินสดหรือเกณฑ์สิทธิหรือฐานรายได้ที่เป็นฐานภาษี เมื่อเลือกวิธีใดแล้วต้องใช้อย่างนั้นตลอดไป เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรให้เปลี่ยนแปลง

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณกำไรสุทธิ

เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้ใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณ (เกณฑ์คงค้าง + เงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด) กล่าวคือ ให้พิจารณาเงื่อนไขเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายตามมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี ในการคำนวณกำไรสุทธิ

8. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจตามประมวลรัษฎากร

ภาระหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ ในกรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ให้ผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา 40 (5) – 40 (8) ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปีละ 2 ครั้ง ภายในเดือนกันยายนและเดือนมีนาคมปีถัดไป

สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้นิติบุคคลที่เสียภาษีจากฐานกำไรสุทธิ ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีปีละ 2 ครั้ง ภายใน 2 เดือน นับแต่วันครึ่งงวดบัญชี และภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีพร้อมทั้งแนบงบการเงิน อย่างไรก็ตาม นิติบุคคลที่ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านระบบออนไลน์ของกรมสรรพากรไม่ต้องแนบงบการเงิน หากนิติบุคคลได้นำส่งงบการเงินผ่านระบบ DBD E-Filing ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

สำหรับนิติบุคคลที่เสียภาษีจากฐานรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ให้ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีปีละครั้ง ภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี สำหรับนิติบุคคลที่เสียภาษีจากเงินได้ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทยและจากการจำหน่ายเงินกำไรออกไปจากประเทศไทยให้ผู้จ่ายเงินได้นำส่งภาษีภายใน 7 วันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงิน

สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจชำระภาษีทุกวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

อนึ่ง หากผู้จ่ายภาษีชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต สามารถขยายเวลาการชำระภาษีได้อีก 8 วัน

นอกจากการชำระภาษีผู้ประกอบการมีหน้าที่จัดทำบัญชีตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด กรณีเป็นผู้ประกอบการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีหน้าที่ขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ออกใบกำกับภาษี จัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มประกอบด้วยรายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อและรายงานสินค้าและวัตถุดิบ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะมีหน้าที่ในการจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ ทำรายงานภาษีธุรกิจเฉพาะ

9. การบริหารภาษีอากร (Tax Administration)

Smith (1776) ได้กล่าวถึงหลักการเกี่ยวกับภาษีที่ดีไว้ 4 ประการในหนังสือ “The Wealth of Nations” กล่าวคือ

1. หลักความยุติธรรม (Equity) ซึ่งระบบภาษีที่ดีควรมีการกระจายภาระภาษีไปยังประชาชนอย่างเสมอภาค
2. หลักความแน่นอน (Certainty) ผู้เสียภาษีจะต้องทราบถึงจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษี วิธีการเสียภาษี
3. หลักความสะดวก (Convenience) ภาษีที่ถูกจัดเก็บต้องง่ายและประชาชนจะต้องเต็มใจที่จะต้องปฏิบัติตาม (Voluntary Tax Compliance)
4. หลักความประหยัด (Economy) ภาษีอากรที่ดีต้องทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีให้น้อยที่สุดจากทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและผู้จ่ายภาษี

ตามหลักการของ OECD (2001) การบริหารภาษีอากรประกอบด้วย 5 ประการคือ

1. จัดเก็บรายได้ให้รัฐบาล (Collecting the amount of revenue)
2. รวบรวมและประมวลผลข้อมูลของผู้จ่ายภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ (Gathering or processing the information of taxpayers efficiently)
3. มีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาษีกับประเทศต่างๆ (Interacting with tax organizations in other countries)

4. มีการจ่ายเงินภาษีและทราบถึงสถานะของผู้จ่ายภาษี (Paying or refunding taxes and verifying the clients' taxation status)
5. การลดการหลีกเลี่ยงและหลบเลี่ยงภาษี (Decreasing tax avoidance and tax evasion)

Tip :

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า รัฐบาลจัดเก็บรายได้ ได้จากแหล่งใดมากที่สุด

คำตอบ : ในปีงบประมาณ 2568 รัฐบาลเก็บรายได้ ได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน 992,829 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.18 จากรายได้ภาษีทั้งหมด รองลงมาเป็นรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลจำนวน 797,249 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.64 ตามด้วยภาษีสรรพสามิตจำนวน 537,527 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.96

นอกจากนี้ Kamasa, Adu and Oteng-Abayie (2019) กล่าวว่า คุณภาพของการบริหารภาษีสามารถดูได้จากภาระทางภาษีที่น้อยลงของกิจการ หรือสามารถกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าคุณภาพของการบริหารภาษีจะสามารถลดค่าใช้จ่ายที่จะยอมทำตาม (Compliance Cost) และจะช่วยเพิ่มกำไรให้กับกิจการ

หลักการบริหารภาษีที่ดี (Good Tax Administration)

ตามหลักการบริหารภาษีที่ดีของ OECD (2001) ประกอบด้วย 4 ประการคือ

1. ผู้ประกอบการเต็มใจที่จะจ่ายภาษี (Full Voluntary Tax compliance)
2. ต้องไม่ซับซ้อนและมีต้นทุนที่มากเกินไป (Compliance is neither costly and/or complex)
3. โปร่งใส ยุติธรรมและเสมอภาค (Transparency, fairness and equity)
4. ให้ข้อมูลที่ทันเวลา (Provision of timely information between taxpayers and agencies)

Rojjanavanich *et al.* (2018) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การบริหารภาษีที่ดีในประเทศไทย กรมสรรพากรควรคำนึงถึงความเสมอภาค (Equity) ความแน่นอน (Certainty) ความสะดวกสบาย (Convenience) เศรษฐกิจ (Economic) ผลผลิตภาพ (Productivity) และหลักความเป็นกลาง (Neutrality)

ในทางตรงกันข้าม Dabla-Norris *et al.* (2017) กล่าวว่า การบริหารภาษีที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการยอมทำตามซึ่งจะเพิ่มภาระภาษี และ Erad and Ho (2003) กล่าวเสริมว่า การบริหารภาษีที่ไม่มีประสิทธิภาพเป็นสาเหตุให้ระดับการยอมทำตามต่ำ (Low Compliance Level) และจะทำให้การหนีภาษีมีมากยิ่งขึ้น

Svetalekth (2020) กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารภาษีที่ดีสามารถตรวจสอบได้จากความมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพจากรัฐบาลและการรับรู้ของความเสมอภาค ความยุติธรรมและการตอบรับของสังคมจากผู้จ่ายภาษี การบริหารภาษีที่ดี ไม่ได้หมายถึงการจัดเก็บรายได้ทางภาษีให้มากที่สุดแต่ยังหมายรวมถึง การรับรู้ความเสมอภาค ความสะดวกสบายและการยอมทำตามจากผู้จ่ายภาษี หากการยอมทำตามของผู้จ่ายภาษิลดลงจะทำให้การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบหนีภาษีมีมากยิ่งขึ้น

Tips :

คำถาม : กำไรทางบัญชีกับกำไรทางภาษีอากรต่างกันอย่างไร

ในแง่ของภาษีเงินได้นิติบุคคล กำไรทางบัญชีคือ กำไรที่คำนวณจากงบกำไรขาดทุนแบบเสร็จซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TFRS) ซึ่งเรียกว่ากำไรตามเกณฑ์คงค้าง ในขณะที่กำไรทางภาษีอากรคือ การนำกำไรทางบัญชีปรับปรุงด้วยเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตีรแห่งประมวลรัษฎากรซึ่งเรียกว่าเกณฑ์สิทธิ

10. การวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี

การวางแผนภาษี (Tax Planning) หมายถึง การเตรียมการของผู้จ่ายภาษีให้จ่ายภาษีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อใช้ลดหย่อนภาษีเพื่อบรรเทาภาระภาษีให้น้อยลง รวมถึงไม่ต้องเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม เช่น

1. นิติบุคคลใช้ปฏิทินภาษีแสดงกำหนดการชำระภาษีในแต่ละเดือน
2. ประชาชนหันมาซื้อกองทุน RMF (กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ) กองทุน ESG (กองทุนรวมไทยเพื่อความยั่งยืน) เพื่อได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี
3. ผู้ใช้รถยนต์เปลี่ยนจากการใช้น้ำมัน E20 มาเป็น E85 หรือเปลี่ยนจากการใช้รถยนต์ที่ใช้น้ำมันเป็น Hybrid หรือ EV
4. ประชาชนบริจาคเงินให้โรงพยาบาลของรัฐหรือบริจาคให้สภาวิชาชีพไทย เพื่อได้รับการลดหย่อนภาษี 2 เท่า

James and Nobes (2017) กล่าวว่า การทำธุรกรรมใดๆของแต่ละคนที่อยู่ภายใต้กฎหมายเพื่อลดภาระทางภาษี อย่างสอดคล้องกัน Peters (1991) กล่าวเพิ่มเติมว่า ผู้เสียภาษี หลีกเลี่ยงการจ่ายภาษี จากช่องโหว่ของกฎหมายภาษี

ดังนั้น การหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance) คือการกระทำใดๆ เพื่อไม่ต้องเสียภาษีหรือเสีย ภาษีน้อยลงกว่าที่พึงจะเสียตามกฎหมาย อาจกล่าวได้ว่าผู้เสียภาษีใช้ช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อจะทำให้เสีย ภาษีน้อยลง เช่น

1. การโอนเงินที่ได้รับจากการทำงานในต่างประเทศเข้ามาประเทศไทยโดยเปิดบัญชีไว้ที่ ต่างประเทศ
2. แยกร้านขายกาแฟที่มีอยู่ 1 ร้าน เป็นคณะบุคคลที่มีหุ้นบุคคล 10 ร้าน
3. การขอรับเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานเป็นการรับเงิน 2 งวดคนละปี ภาษีกัน เป็นต้น

James and Nobes (2017) อ้างว่า การกระทำการที่ผิดกฎหมายเพื่อลดการจ่ายภาษีคือการหลบ เลี่ยงภาษี Kirchler et al. (2003) กล่าวว่า การรายงานรายได้ที่ต่ำกว่าความเป็นจริงรวมถึงการใช้อัตราการ หักค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าปกติเพื่อให้มีการจ่ายภาษีน้อยลงคือการหนีภาษี

ดังนั้น การหลบเลี่ยงหรือการหนีภาษี (Tax Evasion) คือการกระทำใดๆ ที่เป็นเหตุให้เสียภาษี น้อยลง ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง เช่น

1. ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินหลายประเภทแต่จงใจไม่ยื่นรายได้บาง ประเภทเพื่อจะได้เสียภาษีน้อยลง
2. การโอนเงินเข้ามาในประเทศครบทั้งจำนวนแต่ไม่นำเงินได้นั้นมารอกในแบบแสดงรายการ
3. การขนของหนีภาษีเข้ามาขายตามตะเข็บชายแดน
4. การตั้งตัวแทนเขต
5. การแสดงตัวเลขค่าใช้จ่ายสูงกว่าความจริงเพื่อให้มีกำไรน้อยและจะทำให้เสียภาษีน้อยลง

สาเหตุหลักของการหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี คือ

1. อัตราภาษีที่สูง

หากประเทศใดมีการปรับอัตราภาษีหรือมีอัตราการจัดเก็บภาษีที่สูงกว่าประเทศอื่น ผู้จ่ายภาษีก็น่าจะมีความรู้สึกไม่อยากที่จะจ่ายภาษี การลักลอบขนของหนีภาษีจะมีมากขึ้น

2. กฎหมายมีช่องโหว่

เมื่อกฎหมายมีช่องโหว่ ผู้จ่ายภาษีจะใช้ช่องโหว่ของกฎหมายในการประหยัดภาษีหรือหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษี

3. บทกำหนดโทษต่ำ

หากบทกำหนดโทษต่ำ ผู้จ่ายภาษีพร้อมที่จะเผชิญความเสี่ยงในการทำผิดกฎหมาย เช่น ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรของ พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษคือต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งรวมอากร เป็นต้น

4. ความไม่เสมอภาค

หากผู้จ่ายภาษีมีความรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกันในการจ่ายภาษีจะทำให้ผู้จ่ายภาษีไม่เต็มใจจะจ่ายภาษีและหาวิธีการในการหลีกเลี่ยงและหลบเลี่ยงในการจ่ายภาษี เช่น ผู้ที่มีเงินได้พึงประเมินจากการจ้างแรงงานเกิน 840,000 บาทต่อปีไม่ได้รับเงินดิจิทัลวอลเล็ตในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้จ่ายภาษีได้รับ เป็นต้น

5. การเพิ่มขึ้นของการตกงาน

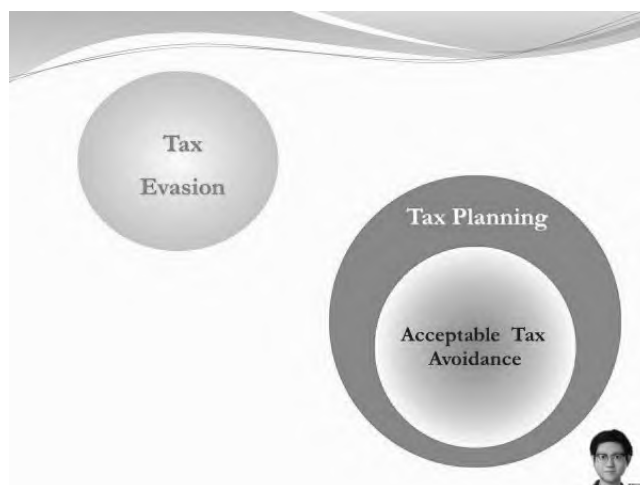
เมื่อประชาชนไม่มีงานทำ อย่างไรก็ตามพวกเขายังคงต้องจ่ายภาษีทางอ้อม เช่น ภาษีสรรพสามิตจากการบริโภคสุรา ยาสูบ เป็นต้น ดังนั้นพวกเขาอาจจะเลือกบริโภคสุรา ยาสูบเถื่อนหรือลักลอบตามแนวตะเข็บชายแดนหรือเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคไปบริโภคสุรา ยาสูบที่มีราคาถูกกว่า

6. มนุษย์ไม่ชอบการจ่ายภาษี

เป็นเรื่องปกติที่มนุษย์เราย่อมไม่ชอบการจ่ายภาษี ดังนั้นพวกเขาจึงหาวิธีในการประหยัดภาษีด้วยการหลีกเลี่ยงหรือหลบเลี่ยงภาษี

โดยสรุป ความแตกต่างระหว่างการวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษีสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1.1 กล่าวคือ การใช้ช่องโหว่ของกฎหมายภาษีเพื่อทำให้เสียภาษีน้อยลง ถือได้ว่าเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีที่ยอมรับได้ (Acceptable Tax Avoidance) เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนภาษี (Tax Planning) ในขณะที่การหลบเลี่ยงภาษีเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและไม่เป็นส่วนหนึ่งของการหลีกเลี่ยงภาษีและการวางแผนภาษีแต่อย่างใด

ภาพที่ 1.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี

สรุป

การบัญชีอากร คือ กระบวนการในการปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆของกฎหมายอากรทุกประเภท เพื่อให้เกิดความถูกต้องครบถ้วนในการชำระภาษีอากรเมื่อมีรายการค้าเกิดขึ้นนอกจากนี้การบัญชีอากรเป็นการศึกษาถึงหลักเกณฑ์และข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ พระราชบัญญัติ บริษัท มหาชน พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และประมวลรัษฎากร

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2568 ใหม่ เช่น ต้องแจ้งรายละเอียดการทำบัญชี ได้แก่ การรับทำบัญชี และการยกเลิกทำบัญชี ให้แก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน www.dbd.go.th ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับทำบัญชีหรือวันที่ยกเลิกทำบัญชี นอกจากนี้ยังต้องแจ้งรายละเอียดการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี (CPD) ทางระบบงานผู้ทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์หลังทำกิจกรรม และต้องไม่เกินวันสิ้นปีปฏิทินที่พัฒนาความรู้ โดยผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี (CPD) ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน โดยต้องมีเนื้อหาด้านบัญชีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง และเนื้อหาด้านจรรยาบรรณไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง เว้นแต่ผู้ทำบัญชีที่แจ้งเป็นผู้ทำบัญชีในปีแรกและมีระยะเวลาหลังจากวันที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับแจ้งเป็นผู้ทำบัญชีน้อยกว่า 3 เดือนนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

ในขณะที่การบริหารภาษีอากร ไม่ได้หมายถึงการจัดเก็บรายได้ให้รัฐบาลเพียงอย่างเดียวแต่ยังหมายถึง การรวบรวมและประมวลผลข้อมูลของผู้จ่ายภาษีอย่างมีประสิทธิภาพการมีปฏิสัมพันธ์กับ

หน่วยงานภาษีกับประเทศต่างๆ การจ่ายคืนภาษีและทราบถึงสถานะของผู้จ่ายภาษี และการลดการหลีกเลี่ยงและหลบเลี่ยงภาษี

การวางแผนภาษี หมายถึง การเตรียมการของผู้จ่ายภาษีให้จ่ายภาษีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อใช้ลดหย่อนภาษี เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้น้อยลง รวมถึงไม่ต้องเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ในขณะที่การหลีกเลี่ยงภาษี คือ การกระทำใดๆ เพื่อไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยลงกว่าที่พึงจะเสียตามกฎหมายและการหลบเลี่ยงหรือการหนีภาษี คือ การกระทำใดๆ ที่เป็นเหตุให้เสียภาษีน้อยลง ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. การบัญชีการเงินและการบัญชีอากรต่างกันอย่างไร
2. ให้สรุปคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2568 มาพอสังเขป
3. การวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหลบเลี่ยงภาษีต่างกันอย่างไร จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่าง
4. ให้ระบุหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามประมวลรัษฎากรมาพอสังเขป
5. การบริหารภาษีอากรที่ดีคือการจัดเก็บภาษีให้ได้มากที่สุด ท่านเห็นด้วยหรือไม่ จงอธิบาย

แบบฝึกหัด Multiple Choices ท้ายบทที่ 1

1. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รัฐบาลมีรายได้จากแหล่งใดมากที่สุด

ก. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ข. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ค. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ง. ภาษีสรรพสามิตรถยนต์	จ. ภาษีศุลกากร	
2. กิจกรรมที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) ต้องปฏิบัติตามในเรื่องใด

ก. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	ข. การบัญชีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี
ค. งบการเงินรวม	จ. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
ง. งบกระแสเงินสด	

3. หากท่านเรียนจบ ปวส.ทางการบัญชี ท่านสามารถเป็นผู้รับทำบัญชีได้ในกิจการใด
- ก.ทรัพย์สินรวม 7 ล้านบาท รายได้รวม 32 ล้านบาท และ ทุนจดทะเบียน 4 ล้านบาท
- ข.ทรัพย์สินรวม 26 ล้านบาท รายได้รวม 28 ล้านบาท และ ทุนจดทะเบียน 9 ล้านบาท
- ค.ทรัพย์สินรวม 1 ล้านบาท รายได้รวม 16 ล้านบาท และ ทุนจดทะเบียน 26 ล้านบาท
- ง.ทรัพย์สินรวม 21 ล้านบาท รายได้รวม 27 ล้านบาท และ ทุนจดทะเบียน 3 ล้านบาท
- จ.ทรัพย์สินรวม 7 ล้านบาท รายได้รวม 6 ล้านบาท และ ทุนจดทะเบียน 6 ล้านบาท
4. บริษัทจะต้องเก็บรักษาเอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชีไว้นาน้อยกว่ากี่ปี
- ก. 1 ปี ข. 2 ปี ค. 3 ปี ง. 4 ปี จ. 5 ปี
5. การนำส่งงบการเงินของบริษัทจำกัดต่อสำนักงานกลางบัญชีตาม พ.ร.บ.การบัญชี จะต้องนำส่งภายในระยะเวลาเท่าใด
- ก. 3 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี ข. 4 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี
- ค. 5 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี ง. 1 เดือนนับจากวันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่
- จ. 5 เดือนนับจากวันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่
6. การนำส่งงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจำกัดต่อสำนักงานกลางบัญชีตาม พ.ร.บ.การบัญชี จะต้องนำส่งภายในระยะเวลาเท่าใด
- ก. 3 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี ข. 4 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี
- ค. 5 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี ง. 1 เดือนนับจากวันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่
- จ. 5 เดือนนับจากวันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่
7. บริษัท ซูเปอร์ชาลอน จำกัด เป็นบริษัทรับทำมสุภาพสตรี บริษัทไม่ต้องจัดทำสรุปบัญชีพิเศษและรายงานตามประมวลรัษฎากรตามข้อใด
- ก. รายงานภาษีซื้อ ข. รายงานภาษีขาย
- ค. บัญชีแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่าย ง. รายงานสินค้าและวัตถุดิบ
- จ. บัญชีกำไรขาดทุน

8. ผู้ทำบัญชีสามารถรับทำบัญชีได้ไม่เกินกี่ปีปฏิทิน

ก. 100 งบการเงิน ข. 200 งบการเงิน

ค. 300 งบการเงิน ง. 400 งบการเงิน จ. 500 งบการเงิน

9. ข้อใดไม่ถูกต้องสำหรับการจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2535

ก. บริษัทจดทะเบียนต้องจัดทำงบการเงินรายไตรมาสที่ผ่านการสอบทานโดยผู้สอบบัญชีภายใน 45 วัน นับแต่วันสุดท้ายของแต่ละไตรมาส

ข. บริษัทจดทะเบียนต้องนำเสนอส่งงบการเงินประจำปีที่ผ่านมาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีภายใน 3 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี

ค. บริษัทจดทะเบียนต้องนำเสนอส่งงบการเงินก่อนสอบทานและก่อนตรวจสอบ โดยให้นำส่งภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นไตรมาสหรือสิ้นงวดบัญชีของบริษัท

ง. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำงบการเงินโดยนำเสนอส่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างละ 1 ฉบับ

จ. ถูกทุกข้อ

10. ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้ทำบัญชีต้องมีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องโดยมีการฝึกอบรมความรู้ทางด้านบัญชีไม่น้อยกว่ากี่ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน

ก. 3 ชั่วโมง ข. 6 ชั่วโมง ค. 9 ชั่วโมง ง. 12 ชั่วโมง จ. 15 ชั่วโมง

11. กิจการใดไม่ต้องจัดทำงบการเงินเพื่อประกอบการยื่นเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ก. กิจการร่วมค้า

ข. บริษัทต่างประเทศที่มีตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย

ค. บริษัทต่างประเทศที่ไม่มีตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย

ง. บริษัทต่างประเทศที่ไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศไทย

จ. บริษัทต่างประเทศที่ประกอบกิจการขนส่งระหว่างประเทศรวมถึงประเทศไทย

บทที่ 2

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากฐานเงินรายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้

บุคคลธรรมดา เป็นภาษีทางตรงที่เก็บจากเงินรายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีโดยตรงทำให้ไม่สามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นเหมือนกับภาษีทางอ้อม ในบทนี้จะแสดงให้เห็นถึงผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประเภทของเงินได้พึงประเมิน แหล่งเงินได้ เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อนและการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หัวข้อเรื่อง

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. แหล่งเงินได้
3. ประเภทของเงินได้พึงประเมิน
4. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น
5. การหักค่าใช้จ่าย
6. การหักค่าลดหย่อน
7. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
8. อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

9. ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีบุคคลธรรมดา
10. การเลือกเสียภาษีจากเงินปันผล
11. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี
12. การคำนวณภาษีเงินได้สำหรับห้างหุ้นส่วนสามัญและคณะบุคคลที่มีใช่นิติบุคคล
หลัง 1 มกราคม พ.ศ. 2558
13. การยื่นแบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
14. เงินได้บุคคลธรรมดาจากคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล
15. บทกำหนดโทษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อให้ทราบถึงเงินได้พึงประเมินประเภทต่างๆและเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี
3. เพื่อศึกษาการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
4. เพื่อสามารถคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประกอบด้วย

- 1.1 บุคคลธรรมดา มีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด¹ ไม่จำกัดอายุ ความสามารถ สัญชาติ
- 1.2 ผู้ถึงแก่ความตายมีเงินได้ถึงเกณฑ์ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี 1 ม.ค.-31 ธ.ค. ถึงแก่ความตายก่อนยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีไม่จำกัดอายุ ความสามารถ สัญชาติ
- 1.3 กองมรดกที่ยังไม่แบ่ง เกิดขึ้นจากปัดจากที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตายโดยกองมรดกยังไม่ได้แบ่งให้แก่ทายาท แต่เกิดเงินได้ถึงเกณฑ์ ดังนั้น ผู้จัดการมรดก หรือทายาทจะเป็นผู้มีหน้าที่ในการยื่นภาษี
- 1.4 ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช่นิติบุคคล หมายถึงบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงเข้าร่วมทุนกัน ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน หรือทรัพย์สิน หากห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนจะถือเป็นนิติบุคคลซึ่งจะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

¹เกณฑ์ขั้นต่ำของเงินได้ที่ต้องยื่นเสียภาษี กรณีผู้มีเงินได้ประเภท 40 (1) อย่างเดียวเป็นคนโสด คือ เกิน 120,000 บาทต่อปี กรณีมีคู่สมรส คือ เกิน 220,000 บาทต่อปี กรณีมีเงินได้ประเภท 40 (1) และอื่นๆ เป็นคนโสด เกณฑ์ขั้นต่ำ คือ เกิน 60,000 บาทต่อปี กรณีมีคู่สมรสคือ เกิน 120,000 บาทต่อปี กองมรดกที่ยังไม่แบ่ง ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช่นิติบุคคลและคณะบุคคลมีใช่นิติบุคคล คือเกิน 60,000 บาทต่อปี

1.5 คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล² ลักษณะคล้ายห้างหุ้นส่วนสามัญ ต่างกันเพียงวัตถุประสงค์ คือ คณะบุคคลไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไร เช่น การจัดการแสดงเพื่อหารายได้ไปบริจาค เป็นต้น

1.6 วิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ซึ่งมีเงินได้เกิน 1,800,000 บาท หรือมีเงินได้เกิน 60,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,800,000 บาท ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

หลักการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- เป็นคน
- มีเงินได้
- ต้องเสียภาษี
- ถ้าไม่ยกเว้น

คำถาม

บุคคลดังต่อไปนี้ต้องยื่นเสียภาษีหรือไม่

1. ขอทาน มีอาชีพ มีเงินได้ 40,000 บาทต่อเดือน
2. จุฑาทพ พ่อค้าหาบเร่ ขายไข่ปิ้ง มีเงินได้ 30,000 บาทต่อเดือน
3. น้องพิมเล่นละครโทรทัศน์มีรายได้ 200,000 บาทต่อปี
4. โปรกอล์ฟชื่อดังหอบเงินล้านกลับเมืองไทย
5. ข้าราชการใหม่ได้รับเงินเดือนประจำ 15,000 บาท
6. พระรูปหนึ่งได้รับเงินบริจาคเนื่องจากการบรรยายให้นิสิตปี 1 ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และที่อื่นๆ อีกมากมาย และได้รับค่าเขียนหนังสือธรรมะ
7. ผีนางนาค กุมารทอง หนูมาน ทศกัณฐ์
8. อาจารย์อรรชศักดิ์ได้รับเชิญให้ไปสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยเอกชน
9. เงินค่าเช่าบ้านที่ข้าราชการรายหนึ่งได้รับหลังมีคำสั่งด่วนให้ย้ายไปทำงานอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำตอบ ข้อ 1 2 3 4 และ 5 ต้องยื่นเสียภาษี เนื่องจากมีเงินได้เกินเกณฑ์ขั้นต่ำ

²ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 มีการแก้ไขคำนิยามของ “คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล” ให้หมายความว่า บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกระทำการร่วมกัน อันมิใช่ห้างหุ้นส่วนสามัญ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่ไม่วัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันกำไรแต่กิจการที่ดำเนินโดยเด็ดขาด แม้จะได้ชื่อว่าคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หากมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไรอันเกิดจากการประกอบกิจการร่วมกันก็ย่อมถือเป็น “ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล”

- ข้อ 6 พระไม่ต้องยื่นเสียภาษีในส่วนของเงินที่ได้รับบริจาคเนื่องจากเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้น (เงินได้ที่ได้รับจากการให้โดยเสนหาที่ผู้ให้แสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่ามีความประสงค์ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์)
- ในส่วนค่าเขียนหนังสือธรรมะ หากถึงเกณฑ์ขั้นต่ำต้องยื่นเสียภาษี
- ข้อ 7 ไม่ต้องยื่นเสียภาษีเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้นเนื่องจากไม่ใช่คน
- ข้อ 8 ต้องยื่นเสียภาษีเป็นเงินได้ที่ไม่ได้รับยกเว้น แต่หากเป็นการรับเชิญสอนในสถาบันของรัฐเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ในส่วนของเบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ หรือคำสอน คำสอน ที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้
- ข้อ 9 ไม่ต้องยื่นเสียภาษีเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ในส่วนของเงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เป็นเงินค่าเช่าบ้านหรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า

2. แหล่งเงินได้ (Source Rule)

ประกอบด้วย แหล่งเงินได้ในประเทศไทยและแหล่งเงินได้นอกประเทศไทย (มาตรา 41 แห่งประมวลรัษฎากร)

กรณีแหล่งเงินได้เกิดจากในประเทศ หมายถึง เงินได้จาก

1. หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย (เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1) หรือ
2. กิจการที่ทำในประเทศไทย (เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 6 7 หรือ 8) หรือ
3. กิจการของนายจ้างในประเทศไทย (เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1) หรือ
4. ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย (ดอกเบี่ย เงินปันผล ค่าเช่า ฯลฯ) (เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 4 หรือ 5)

ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศนี้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้เสมอ เว้นแต่จะมีข้อยกเว้น ทั้งนี้ไม่ว่าเงินได้พึงประเมินในปียกปีที่ล่วงมาแล้วนั้น จะจ่ายในหรือนอกประเทศ และไม่ว่าผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม

เงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศไทย หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้นจากการมีหน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 161/2566 บุคคลซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยเกิน 180 วัน ที่มีเงินได้พึงประเมินเนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศในปียกปีที่ล่วงมาแล้วได้นำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในปียกปีที่ใดก็ตาม ให้บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องนำเงินได้พึงประเมินนั้นมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ในปียกปีที่นำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในประเทศไทย โดยใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินที่นำเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2567

เงื่อนไขการจะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยสำหรับเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศไทย ก็ต่อเมื่อเจ้าของทรัพย์ประกอบทั้ง 2 ประการตามหลักถิ่นที่อยู่ (Resident Rule)

1. ผู้มีเงินได้เป็น ผู้อยู่ในประเทศไทย ในปีภาษีนั้นชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลารวมทั้งหมดถึง 180 วัน และ
2. ผู้มีเงินได้ นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีใดก็ตาม

ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาบางกรณี ถ้าเกี่ยวข้องกับบุคคลของบางประเทศที่มีอนุสัญญาภาษีซ้อน หรือความตกลงเพื่อป้องกันการเก็บภาษีซ้ำซ้อนกับประเทศไทยจำเป็นต้องพิจารณาถึงความตกลงหรืออนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้ด้วย

คำถามที่ 1 ในปี พ.ศ. 2567 นายบิวกีนมีเงินได้พึงประเมินจากการให้เช่าบ้านในต่างประเทศ โดยนายบิวกีนได้อยู่ในเมืองไทยในปี พ.ศ. 2567 จำนวน 185 วัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2568 นายบิวกีนได้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทย นายบิวกีนต้องนำเงินได้พึงประเมินจากการให้เช่าบ้านในต่างประเทศมารวมคำนวณเสียภาษีในปี พ.ศ. 2568 หรือไม่

คำตอบ ต้องนำมารวมคำนวณเสียภาษีในปี พ.ศ. 2568 เนื่องจากในปี พ.ศ. 2567 นายบิวกีนมีเงินได้พึงประเมินจากแหล่งเงินได้นอกประเทศและอยู่ในเมืองไทยเกิน 180 วัน ดังนั้นนายบิวกีนต้องนำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวมารวมคำนวณเสียภาษีในปี พ.ศ. 2568

คำถามที่ 2 ในปี พ.ศ. 2566 นายพีพี มีเงินได้พึงประเมินจากเงินปันผลรับจากการถือหุ้นบริษัทในต่างประเทศ โดยนายพีพีได้อยู่ในเมืองไทยในปี พ.ศ. 2566 จำนวน 185 วัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2568 นายพีพีได้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทย นายพีพีต้องนำเงินได้พึงประเมินจากเงินปันผลรับดังกล่าวมารวมคำนวณเสียภาษีในปี พ.ศ. 2568 หรือไม่

คำตอบ ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเสียภาษีในปี พ.ศ. 2568 เนื่องจากเป็นเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2567

คำถามที่ 3 ในปี พ.ศ. 2567 นายพิธาซึ่งอยู่ในประเทศไทยจำนวน 200 วัน ได้นำเงินจำนวน 1,000,000 บาท ไปฝากธนาคารในประเทศอังกฤษ และได้รับดอกเบี้ยรับ จำนวน 50,000 บาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2568

ได้ออนเงินทั้งหมดกลับเข้ามาในประเทศไทย นายพิธาต้องนำเงินได้พึงประเมินมารวมคำนวณเสียภาษีอย่างไร

คำตอบ นายพิธาต้องนำเงินได้พึงประเมินเฉพาะดอกเบี้ยรับจำนวน 50,000 บาทเท่านั้น มารวมคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีพ.ศ. 2568 เนื่องจากในปีพ.ศ. 2567 นายพิธามีเงินได้จากแหล่งเงินได้นอกประเทศและอยู่ในเมืองไทยเกิน 180 วันในปีภาษีดังกล่าว ดังนั้นนายพิธาต้องนำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวมารวมคำนวณเสียภาษีในปี พ.ศ. 2568

คำถามที่ 4 นางสาวศิริกัญญาได้ถูกส่งให้ไปทำงานที่บริษัท SCG จำกัด (มหาชน) สาขากัมพูชาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - สิ้นเดือน มีนาคม พ.ศ. 2568 ตลอดเวลาที่อยู่ที่กัมพูชานางสาวศิริกัญญาไม่กลับมาที่ประเทศไทยเลยจนกระทั่งในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2568 ได้กลับมาที่ประเทศไทยและนำเงินรายได้จากการทำงานทั้งหมดกลับเข้ามาในประเทศไทย นางสาวศิริกัญญาต้องนำเงินได้พึงประเมินมารวมคำนวณเสียภาษีอย่างไร

คำตอบ นางสาวศิริกัญญาต้องนำเงินได้พึงประเมินเฉพาะในปี พ.ศ.2568 มารวมคำนวณเสียภาษีเพราะเป็นเงินได้จากแหล่งเงินได้นอกประเทศและได้นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยและนางสาวศิริกัญญาอยู่ในเมืองไทยเกิน 180 วัน

สำหรับเงินได้พึงประเมินของปี พ.ศ. 2560 – 2566 ไม่ต้องรวมคำนวณเสียภาษีเพราะเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2567 และนางสาวศิริกัญญาอยู่เมืองไทยไม่ถึง 180 วันในแต่ละปีภาษี สำหรับเงินได้พึงประเมินของปี พ.ศ. 2567 ไม่ต้องรวมคำนวณเสียภาษีเพราะนางสาวศิริกัญญาอยู่เมืองไทยไม่ถึง 180 วันในปี พ.ศ. 2567

คำถามที่ 5 หากเงินได้พึงประเมินที่นำเข้ามาในประเทศไทยได้มีการเสียภาษีในต่างประเทศแล้ว จะต้องนำเงินได้นั้นเข้ามาเสียภาษีอีกครั้งในประเทศไทยหรือไม่

คำตอบ หากผู้มีเงินได้จากแหล่งเงินได้นอกประเทศและอยู่ในประเทศไทยเกิน 180 วัน จะต้องนำเงินได้ดังกล่าวมาเสียภาษีในประเทศไทยอีกครั้งแม้ว่าเงินได้ดังกล่าวจะเสียภาษีในต่างประเทศแล้ว อย่างไรก็ตามสามารถนำภาษีที่เสียไว้ในต่างประเทศมาเครดิตกับภาษีที่ต้องเสียในประเทศไทยในปีภาษีที่นำเงินได้พึงประเมินเข้ามาในประเทศไทยได้ตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาภาษีซ้อนที่ประเทศไทยเป็นคู่สัญญากับประเทศนั้นๆ

คำถามที่ 6 นายปกรณ์ เปิดร้านอาหารที่ประเทศเกาหลีใต้ มีรายได้ 1,000,000 บาท ได้อิโณเงินมาเข้าบัญชีเงินฝากของนายปกรณ์ ในประเทศไทย 800,000 บาท ต่อมาในปีเดียวกัน นายปกรณ์ได้เดินทางมาประเทศไทย 2 สัปดาห์ แล้วกลับไปประเทศเกาหลีใต้เช่นเดิม นายปกรณ์ ต้องเสียภาษีในประเทศไทยหรือไม่

คำตอบ ไม่ต้องเสีย เพราะไม่ได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ตาม ม.41 (อยู่ประเทศไทยไม่ถึง 180 วัน)

คำถามที่ 7 นาย ก. ได้ถูกส่งไปทำงานเป็นผู้จัดการสาขาของธนาคาร B (ตั้งตาม กม.ไทย) ในฮ่องกง โดยธนาคาร B ได้จ่ายเงินเข้าบัญชีเงินฝากของนาย ก. ในฮ่องกง และอีกส่วนหนึ่งฝากเข้าบัญชีเงินฝากในไทย

คำตอบ นายจ้างต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายทั้ง 2 ส่วน และต้องเสียภาษีในประเทศไทยทั้ง 2 ส่วน

หมายเหตุ รายละเอียดเรื่องแหล่งเงินได้ในประเทศไทยและแหล่งเงินได้นอกประเทศไทยให้ดูเพิ่มเติมในบทที่ 10 หัวข้อที่ 2 หลักการภาษีระหว่างประเทศภายใต้ประมวลรัษฎากร

3. ประเภทของเงินได้พึงประเมิน (Assessable Income)

เงินได้พึงประเมินอันเข้าลักษณะที่ต้องเสียภาษี (เกณฑ์เงินสด) ได้แก่

1. เงิน หมายถึง เงินตราไทยหรือเงินตราต่างประเทศที่ได้รับ ถ้าได้รับเป็นเงินตราต่างประเทศให้คำนวณเป็นเงินตราไทย โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงประจำวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศไว้ของวันถัดไป

2. ทรัพย์สินซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาและคิดคำนวณเป็นเงินได้ เช่น ใต้รถยนต์จากการเปิดฝาชาเขียว ซึ่งจะถูกหักภาษีหัก ณ ที่จ่ายและต้องนำเงินได้นี้ไปคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือกรณีบริษัทแจกหุ้นให้พนักงาน โดยไม่ว่าหุ้นดังกล่าวจะซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ก็ตามให้ปฏิบัติดังนี้

- กรณีหุ้นซื้อขายในตลาด ใช้ราคาซื้อขายเฉลี่ยของเดือนที่ได้รับ
- กรณีเป็นหุ้นที่ไม่มีการซื้อขายในตลาด ให้ใช้ราคาที่ยขายให้ประชาชนทั่วไป หรือราคามูลค่าตามบัญชีในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนรอบที่รับกรรมสิทธิ์

3. ประโยชน์ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน คือ ไม่ใช่เงินหรือทรัพย์สิน แต่สามารถนำมาคิดคำนวณเป็นเงิน เช่น นายจ้างให้อยู่บ้านฟรีโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า ซึ่งกรมสรรพากรกำหนดเป็นแนวทางให้คำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินในอัตราร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือค่าจ้างรวม

4. เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ภาษีที่ออกให้ ภาษีที่ออกให้ทุกทอดถือเป็นเงินได้ภาษีที่ออกให้สำหรับเงินได้ประเภทใดให้ถือเป็นเงินได้ประเภทร้อยละ 100 ของเงินได้ของปีภาษีใดให้ถือเป็นเงินได้ของปีภาษีนั้น

5. เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 47 ทวิ) เป็นมาตรการที่เกิดขึ้นเพื่อจัดการเก็บภาษีซ้ำซ้อน เนื่องจากเงินปันผลเกิดจากการปันส่วนกำไรสุทธิหลังหักภาษีมาแล้ว ถ้าหากนำเงินปันผลนี้มาเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกก็จะซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นจึงมีวิธีคำนวณ คือ สมมติหากได้เงินปันผลก่อนภาษีหัก ณ ที่จ่าย จำนวน 70,000 บาท อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลคือร้อยละ 20

- เครดิตภาษี คือ $70,000 \times \frac{20}{100-20} = 17,500$ บาท
- รวมเงินได้พึงประเมิน = $70,000 + 17,500 = 87,500$ บาท
- เมื่อคำนวณภาษีได้ทั้งสิ้นเท่าใด ให้นำเครดิตภาษี 17,500 บาท มาหักออก
- กรณีบริษัทที่จ่ายเงินปันผล เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตรา 10% ก็ต้องใช้ $\frac{10}{100-10}$
- เงินปันผลจากกองทุนรวมไม่มีเครดิตภาษี เพราะกองทุนรวมไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร

เงินได้พึงประเมิน หมายถึง เงินได้ตามมาตรา 39 ซึ่งให้นำมาคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยแบ่งได้เป็น 8 ประเภท

เงินได้ประเภทที่ 1 ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น

- เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด (เงินที่ตอบแทนนายทหารที่ปลดประจำการ)
- บำเหน็จ บำนาญ
- เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากนายจ้าง
- เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ซึ่งนายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า
- เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ
- เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น มูลค่าของการได้รับประทานอาหาร เป็นต้น

เงินได้ที่ได้รับยกเว้นสำหรับเงินได้พึงประเมิน 40 (1) มีดังนี้

(1) เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพส่วนที่ไม่เกิน 10,000 บาทแรก (เป็นค่าลดหย่อน) ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท เป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ทั้งนี้ส่วนนี้ต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้าง

(2) เงินสะสม กบข. เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท

(3) เงินสะสมกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชนเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท

(4) ค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ต้องเป็นกรณีให้ออกจากงานโดยไม่สมัครใจ (ไม่รวมถึงค่าชดเชยที่ถูกจ้างหรือพนักงานได้รับเพราะเหตุเกษียณอายุหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง) เฉพาะส่วนที่ไม่เกินค่าจ้างหรือเงินเดือนค่าจ้างของการทำงาน 400 วันสุดท้ายแต่ไม่เกิน 600,000 บาท ทั้งนี้ มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 5 ปี

กรณีที่ระยะเวลาการทำงาน 5 ปีขึ้นไป และเลือกนำมารวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่นก็จะได้รับยกเว้นเช่นเดียวกัน กรณีเลือกไม่นำมารวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่นให้นำไปแสดงรายการในใบแนบ

(5) คนพิการหรือคนพิการซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่มีอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์

กรณีผู้มีเงินได้เป็นคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรวมถึงคนพิการซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่มีหนังสือรับรองความพิการจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีและเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยได้รับยกเว้นเงินได้ 190,000 บาท หากผู้มีเงินได้มีอายุครบ 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีใด และใช้สิทธิยกเว้นเงินได้กรณีผู้มีเงินได้มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปแล้วต้องไม่ใช่สิทธิยกเว้นเงินได้กรณีเป็นคนพิการในปีภาษีนั้นอีก

(6) ผู้มีเงินได้ (รวมถึงคนพิการและคนพิการซึ่งเป็นคนต่างด้าว) ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป

กรณีผู้มีเงินได้มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปในปีภาษีและเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้ยกเว้นเงินได้ 190,000 บาท

เงินได้ประเภทที่ 2 ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งหรือรับทำงานให้

- ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด
- เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส
- เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับเนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้
- เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า
- เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ
- เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อแตกต่างระหว่างเงินได้พึงประเมินประเภท 40 (1) และประเภท 40 (2)

มาตรา 40 (1)	มาตรา 40 (2)
1. การรับจ้างแรงงาน เช่นเงินเดือน	1. การรับทำงานให้ เช่น ค่านายหน้า
2. เป็นลูกจ้าง นายจ้างกัน	2. ไม่ใช่ลูกจ้าง นายจ้างกัน
3. ไม่คำนึงถึงผลสำเร็จของงาน	3. คำนึงถึงผลสำเร็จของงาน
4. ไม่อิสระในการทำงาน	4. อิสระในการทำงาน

หมายเหตุ เงินได้ตามมาตรา 40 (1) (2) ให้รวมถึง

1. เงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากการรวมทั้งเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานที่มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 5 ปี
2. เงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากการรวมทั้งเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานที่มีระยะเวลาการทำงาน 5 ปีขึ้นไปที่เลือกนำมารวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่นๆ

รายละเอียดการคำนวณเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากการ อยู่ในบทที่ 3 เรื่อง ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

เงินได้ประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าแห่งกุติวิธล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่เป็นเงินรายปี อันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

เงินได้ประเภทที่ 4 ได้แก่ ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร เงินลดทุน เงินเพิ่มทุน ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น ฯลฯ เป็นต้น

1. ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ย ตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม เฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าวหรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือ ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น เป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ยผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม (เฉพาะที่ไม่เลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15)

2. เงินส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวมตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดทรัพย์ พ.ศ.2535 ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2562 (เฉพาะที่ไม่เลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10)

3. เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จาก บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (เฉพาะที่ไม่เลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10) และ เครดิตภาษีเงินปันผล

4. เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

5. เงินลงทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉพาะส่วนที่จ่ายไม่เกินกว่ากำไรและเงินที่กันไว้รวมกัน

6. เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มาหรือรับช่วงกันไว้รวมกัน

7. ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากันหรือรับช่วงกันหรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

8. ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนเป็นหุ้นส่วน โอนหน่วยลงทุน หรือโอนหุ้นกู้ พันธบัตรหรือตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้รวบรวมทั้งเงินได้จากการขายคืนหน่วยลงทุนให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวม ทั้งนี้เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

9. เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล

10. ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือ โทเคนดิจิทัล ทั้งนี้เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

11. เงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเฉพาะเงินส่วนต่างเกินกว่าราคาทุน

12. เงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมหุ้นระยะยาวเฉพาะเงินส่วนต่างเกินกว่าราคาทุน

13. เงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมเพื่อการออม SSF/กองทุนรวมเพื่อการออม SSF (พิเศษ) เฉพาะเงินส่วนต่างเกินกว่าราคาทุน

14. เงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมไทยเพื่อความยั่งยืน/แบบพิเศษ เฉพาะเงินส่วนต่างเกินกว่าราคาทุน

เงินได้ประเภทที่ 4 ในหลายๆกรณี กฎหมายให้สิทธิที่จะเลือกเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่ายแทนการนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นตามหลักทั่วไป ซึ่งจะให้ผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามบัญชีอัตราภาษีในอัตราที่สูงกว่าอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย สามารถประหยัดภาษีได้ เช่น ดอกเบี้ยและเงินปันผล เป็นต้น

เงินได้ประเภทที่ 5 เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น ที่ได้เนื่องจาก

- การให้เช่าทรัพย์สิน
- การผลิตสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน
- การผลิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อนซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ขายนั้นโดยไม่ต้องคืนเงินหรือ

ประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว โดยให้ถือเอาเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้วตั้งแต่วันทำสัญญาจนถึงวันผลิตสัญญาทั้งสิ้นเป็นเงินได้พึงประเมินของปีที่มีการผลิตสัญญานั้น

เงินได้ประเภทที่ 6 ได้แก่ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ

- **วิชากฎหมาย** ได้แก่ เงินได้ค่าจ้างว่าความของทนายความ ค่าจ้างเขียนสัญญาหรือพินัยกรรม ค่าให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย เป็นต้น
- **การประกอบโรคศิลป์** ได้แก่ เงินได้จากการทำกิจการใดๆ อันกระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์ในการบำบัดโรค ซึ่งรวมถึงการตรวจโรคและการป้องกันโรคในสาขาต่างๆ ดังต่อไปนี้เวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม พยาบาล ผดุงครรภ์ นักกายภาพบำบัด และรวมถึงการบำบัด ฉีดยา ฉีดสารหรือสอดใส่วัตถุใดๆ เข้าในร่างกายเพื่อการเสริมสวย การคุมกำเนิด การทำหมัน หรือการบำรุงร่างกายด้วย
- **วิศวกรรม** ได้แก่ เงินได้จากการให้คำปรึกษาทางด้านวิศวกรรมโยธาไฟฟ้า เครื่องกล โดยไม่รวมถึง ค่าติดตั้ง ซ่อมแซม ควบคุม เป็นต้น
- **สถาปัตยกรรม** ได้แก่ เงินได้จากการวางโครงการ วางผัง และออกแบบทำรายการและกำหนดราคาค่าก่อสร้าง งานให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการก่อสร้าง แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการรับเหมาก่อสร้าง การรับพิมพ์แบบพิมพ์เขียว เป็นต้น
- **การบัญชี** ได้แก่ เงินได้จากการรับวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชีในฐานะผู้ตรวจสอบบัญชี รับอนุญาต การรับจ้างทำบัญชีโดยมิได้มีความผูกพันกับเจ้าของกิจการอย่างนายจ้างหรือลูกจ้าง การให้คำปรึกษาด้านการบัญชี เป็นต้น
- **ประณีตศิลปกรรม** ได้แก่ เงินได้จากการทำหรือสร้างงานที่มีคุณภาพทางศิลปะ
- **หรือวิชาชีพอื่น** ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

เงินได้ประเภทที่ 7 ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระ ในส่วน

สำคัญนอกจากเครื่องมือ เช่น รับเหมาก่อสร้าง ทาสี ทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้

เงินได้ประเภทที่ 8 ได้แก่

1. เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขาย อสังหาริมทรัพย์หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7 แล้วรวมทั้งการขาย อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร

2. เงินส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวมตามประกาศคณะปฏิวัติฯ กรณีไม่ยอมให้ผู้จ่ายเงินได้ หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 10.0 หรือยอมให้หักแต่ขอคืนหรือขอเครดิตภาษีที่ถูกหักไว้นั้นไม่ว่า ทั้งหมดหรือบางส่วน

3. เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรือที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หาหรือที่ได้มา โดยมีได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร (เฉพาะที่เลือกนำมารวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่นๆ)

4. เงินได้จากการให้หรือการรับ (โดยเลือกนำมารวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่นๆ) เฉพาะส่วนที่ไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 42 (26) (27) (28) แห่งประมวลรัษฎากร

4.1 เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทน ให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมเฉพาะเงินได้ในส่วนที่เกิน 20 ล้านบาทต่อบุตร หนึ่งคนตลอดปีภาษีนั้นตามมาตรา 42 (26)

4.2 เงินได้ที่ได้รับการอุปการะหรือจากการให้โดยเสน่หาจากบุพการีผู้สืบสันดานหรือ คู่สมรสเฉพาะเงินได้ในส่วนที่เกิน 20 ล้านบาทต่อคนตลอดปีภาษีนั้นตามมาตรา 42 (27)

4.3 เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธี หรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งนี้จากบุคคลซึ่งมิใช่บุพการีผู้สืบสันดานหรือคู่สมรส เฉพาะเงินได้ในส่วนที่เกิน 10 ล้านบาทต่อคนตลอดปีภาษีนั้นตามมาตรา 42 (28) และไม่ใช่เงินได้ตาม กฎกระทรวงฉบับที่ 325 (พ.ศ. 2560)

อนึ่ง หากผู้เสียภาษีเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 5 สำหรับเงินได้จากการให้หรือการรับเฉพาะ ส่วนที่ไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 42 (26) (27) (28) แห่งประมวลรัษฎากร ในข้อ 4 ข้างต้น ผู้เสียภาษี จะต้องกรอกเงินได้ดังกล่าวในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. ในข้อ 9 (ตัวอย่างในหน้า 129) สำหรับภาษีที่ชำระ เพิ่มเติมนอกเหนือจาก เงินได้พึงประเมิน 40 (1-8)

Tip :

คำถาม : เงินได้จากการรับจ้างทำสิ่งของ โดยผู้รับเหมาบริการในการจัดหาสัมภาระในส่วนที่สำคัญ เป็นเงินได้พึงประเมิน ประเภทใด

คำตอบ : เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7

คำถาม : ถ้ารับจ้างทำสิ่งของ โดยผู้ว่าจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระให้ ได้รับแต่ค่าแรง เป็นเงินได้ประเภทใด

คำตอบ : เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

คำถาม : การรับเหมาทำตู้ โต๊ะ หรือเครื่องใช้alumเนียม โดยผู้รับเหมาต้องลงทุนจัดหาสัมภาระในส่วนที่สำคัญ นอกจากเครื่องมือ ไม่ว่าจะมีการตกลงราคาค่าจ้างกันก่อนหรือไม่

คำตอบ : เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7

4. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นภาษี

เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรตามมาตรา 42 และพระราชกฤษฎีกาที่ออกมาตามมาตรา 42 (17) รวมถึงกฎกระทรวงฉบับที่ 126 ทั้งสิ้น 127 ประเภท มีดังนี้

(1) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าพาหนะ ซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงานให้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็นเฉพาะ ในการที่ต้องปฏิบัติการตามหน้าที่ของตนและได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

(2) ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยอัตราค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง

(3) เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมดโดยจำเป็นเพื่อการเดินทางจากต่างถิ่นในการเข้ารับงานเป็นครั้งแรก หรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ช้อยกเว้นนี้มิให้รวมถึงเงินค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการกลับถิ่นเดิม และในการเข้ารับงานของนายจ้างเดิมภายใน 365 วัน นับแต่วันที่มีการจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลง

(4) ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างได้ทำสัญญากันโดยสุจริตก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พ.ศ. 2475 มีข้อกำหนดว่า นายจ้างจะชำระเงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัสให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเดียวเมื่อการทำงานที่จ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แม้เงินเต็มจำนวนนั้นจะได้ชำระภายหลังที่ใช้บทบัญญัติในส่วนนี้ก็ดี เงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัสส่วนที่เป็นค่าจ้างแรงงานอันได้ทำในเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พ.ศ. 2475 นั้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

(5) เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับข้าราชการสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

(6) เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้ออาคารสแตมป์หรือสแตมป์ไปรษณียากรของรัฐบาล

(7) เบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ หรือค่าสอน ค่าสอบที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้

(8) ดอกเบี้ยดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยสลากออมสิน หรือดอกเบี้ยเงินฝากออมสินของรัฐบาลเฉพาะประเภทฝากเพื่อเรียก

(ข) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์

(ค) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 20,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด³

(9) การขายสิ่งหามิทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสิ่งหามิทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่ 6 ตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือรถยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไปหรือแพ

(10) เงินได้ที่ได้รับจากการรับมรดก (*พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558*)

(11) รางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยการ รางวัลสลากกินแบ่งหรือสลากออมสินของรัฐบาล รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขัน ซึ่งผู้รับมิได้มีอาชีพในการประกวดหรือแข่งขัน หรือสินบนรางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิด

(12) บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด

(13) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงินที่ได้จากการประกันภัย หรือการฌาปนกิจสงเคราะห์

(14) เงินได้ของชาวนาที่ได้จากการขายข้าว อันเกิดจากกิจกรรมที่ดินและหรือครอบครัวได้ทำเอง

(15) เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดก ซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้ไว้ในนามของกองมรดกแล้ว

(16) รางวัลสลากบำรุงกาชาดไทย เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้อสลากบำรุงกาชาดไทย

(17) ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการคืนเงินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

(18) เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม

(19) เงินได้ของกองทุนรวม

(20) เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนได้รับจากกองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

(21) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม เฉพาะเงินได้จากการโอนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น ในส่วนที่ไม่เกิน 20 ล้านบาทต่อบุตรหนึ่งคนตลอดปีภาษีนั้น (*พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 43) พ.ศ.2559 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 เป็นต้นไป*)

³ หากได้รับดอกเบี้ยรวมเกิน 20,000 บาท ต้องเสียภาษีตั้งแต่บาทแรก ไม่เสียเฉพาะส่วนที่เกิน 20,000 บาท

(22) เงินได้ที่ได้รับการอุปการะหรือจากการให้โดยเสน่หาจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรสเฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกิน 20 ล้านบาทตลอดปีภาษีนั้น

(23) เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้ จากบุคคลซึ่งมิใช่บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรสเฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกิน 10 ล้านบาทตลอดปีภาษีนั้น

(24) เงินได้ที่ได้รับการให้โดยเสน่หาที่ผู้ให้แสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่ามีความประสงค์ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 40) พ.ศ.2558)

(25) เงินได้จากกิจการโรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากกิจการโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวิศึกษาที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่กฎกระทรวงนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 307 (พ.ศ.2558) ใช้บังคับ 11 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เป็นต้นไป)

(26) เงินได้จากการจำหน่าย หรือส่วนลดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งของรัฐบาล

(27) เงินได้ส่วนที่เป็นค่าจ้างการทำงานในระหว่างเวลาปิดภาคการศึกษาของคนต่างด้าวซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตที่เข้ามาศึกษา ณ สถานศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ก่อปฏิบัติต่อกัน

(28) เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้ หรือจ่ายแทนลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาลสำหรับ

(ก) ลูกจ้าง สามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับการรักษาพยาบาลที่กระทำในประเทศไทย

(ข) ลูกจ้างในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติการทำงานตามที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ เงินจำนวนดังกล่าวได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 149 (พ.ศ.2523) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2523 เป็นต้นไป)

(29) เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เป็นเงินค่าเช่าบ้านหรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกันดาร เงินยืมชีพ หรือเงินค่าอาหารทำการนอกเวลา (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 136 (พ.ศ.2517) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2517 เป็นต้นไป)

(30) เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เท่าที่ผู้มีเงินได้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความเป็นจริง หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่รัฐวิสาหกิจดังกล่าวให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า และรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

(31) เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกันดารหรือเงินยังชีพ ที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในอัตราเดียวกับที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ ผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 138 (พ.ศ.2518) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2517 เป็นต้นไป)

(32) รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีอากร (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 139 (พ.ศ.2518) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2518 เป็นต้นไป)

(33) ดอกเบี้ยเงินสะสมที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ในอัตราเดียวกับที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 145 (พ.ศ.2522) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2522 เป็นต้นไป)

(34) เงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต่างประเทศซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยได้รับจากรัฐบาลของตน ทั้งนี้ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติต่อกัน (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 146 (พ.ศ.2522) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2522 เป็นต้นไป)

(35) เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนและเงินใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ที่คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้แทนของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย ได้รับจากคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 145 (พ.ศ.2522) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2522 เป็นต้นไป)

(36) เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และกระทรวงการคลังได้อนุญาตให้เบิกจ่ายได้ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 152 (พ.ศ.2523) ใช้บังคับก่อนหรือหลังวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2523 เป็นต้นไป)

(37) เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างและเงินใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ที่คนต่างด้าวซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับจาก

(ก) คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานในการปฏิบัติงานในประเทศ
ไทย

(ข) รัฐบาลแห่งประเทศของตนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้พลพจากอินโดจีน
ในประเทศไทย

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 154 (พ.ศ.2524) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2524 เป็นต้นไป)

(38) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับจากการให้โดยเสนหาที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยา หรือการปกครองท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เฉพาะเงินได้จากการขายในส่วนที่ไม่เกิน 200,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น

(39) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของตนโดยไม่มีค่าตอบแทน บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมด้วย (ยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 312 (พ.ศ.2559) ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559)

(40) เงินได้จากการขายสินค้ายาสูบ ที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังได้เสียภาษีเงินได้แทนผู้ขายสินค้านี้ดังกล่าวทุกทอดตามมาตรา 48 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 156 (พ.ศ.2526) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2525 เป็นต้นไป)

(41) ยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 187 (พ.ศ.2534) ความเดิมยังคงใช้สำหรับการโอนกรรมสิทธิ์ในใบรับฝากเงินประเภทประจำของธนาคารโดยมีดอกเบี้ยที่ได้มีการออกใบรับฝากก่อนวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2534

(42) เงินได้ดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตรหรือดอกเบี้ยหุ้นกู้

(ข) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายพันธบัตรหรือหุ้นกู้ที่ออกจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน

(ค) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตรหรือหุ้นกู้

ทั้งนี้ เฉพาะพันธบัตรหรือหุ้นกู้ของรัฐบาล องค์การของรัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และผู้มีเงินได้นั้นมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 249 (พ.ศ.2548) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2548 เป็นต้นไป)

ผู้มีเงินได้ต้องถือกรรมสิทธิ์หรือได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในพันธบัตรหรือหุ้นกูุก่อนวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2553 โดยพันธบัตรหรือหุ้นกู้ดังกล่าวต้องออกจำหน่ายก่อนวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2553 ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์ในพันธบัตรหรือหุ้นกู้มิได้มีการแจ้งต่อนายทะเบียนต้องมีหลักฐานการโอนกรรมสิทธิ์เป็นหนังสือ ซึ่งระบุวันที่โอนกรรมสิทธิ์ในพันธบัตรหรือหุ้นกู้นั้นไว้โดยชัดแจ้ง (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 286 (พ.ศ.2554) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2553 เป็นต้นไป)

(43) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 187 (พ.ศ.2534) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2534)

(44) เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายหลักทรัพย์ที่เป็นหุ้นกู้หรือพันธบัตร (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 187 (พ.ศ.2554) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2554)

(45) เงินได้จากการขายโลหะดีบุกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2531 สำหรับโลหะดีบุกที่ซื้อมาระหว่าง วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2530 ทั้งนี้ เฉพาะที่ไม่นำรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและขายโลหะดีบุกดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นรายจ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิ ในกรณีที่รายจ่ายบางรายการไม่สามารถแยกเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับกิจการซื้อและขายโลหะดีบุกหรือเกี่ยวกับกิจการอื่นใดโดยชัดแจ้งให้เฉลี่ยรายจ่ายตามส่วนของเงินได้ของแต่ละกิจการนั้น

(46) เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร แล้วแต่กรณีจากห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หรือจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่เป็นการคำนวณจากเงินได้จากการขายโลหะดีบุกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2531 สำหรับโลหะดีบุกที่ซื้อมาระหว่างวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2530 และรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและขายโลหะดีบุกดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 171 (พ.ศ.2529) ใช้บังคับสำหรับ เงินได้ปี 2551 เป็นต้นไป)

(47) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่มูลนิธิพัฒนา (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 177 (พ.ศ.2531) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2531 เป็นต้นไป)

(48) เงินได้สำหรับรางวัลสลากการกุศลสร้างตึกสยามมินทร์ ซึ่งออกเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2531 และเงินได้จากการขายหรือส่วนลดจากการซื้อสลากการกุศลสร้างตึกสยามมินทร์

(49) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

(50) เงินค่าทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้เฉพาะที่ดินที่ต้องเวนคืนและอสังหาริมทรัพย์อื่นบนที่ดินที่ต้องเวนคืน (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 196 (พ.ศ.2538) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2538 เป็นต้นไป)

(51) เงินได้พึงประเมินดังต่อไปนี้

(ก) ผลต่างระหว่างราคาได้ถอนกับราคาซื้อตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ ที่บริษัท หรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและมีการจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาได้ถอน แต่ไม่รวมถึงกรณีที่มีผู้เงินได้ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นผู้ทรงคนแรก (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 196 (พ.ศ.2538) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2538 เป็นต้นไป)

- (ข) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใด ๆ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ไม่มีดอกเบี้ย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 223 (พ.ศ.2542))
- (ค) ดอกเบี้ยที่ได้จากตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใด ๆ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก เฉพาะส่วนที่เกิดขึ้นก่อนการเป็นผู้ทรงตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ต้องมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) แห่งประมวลรัษฎากร จากดอกเบี้ยดังกล่าวทั้งจำนวนไว้แล้ว (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 231 (พ.ศ.2544) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2544 เป็นต้นไป)

ในกรณีที่เงินได้พึงประเมินตามวรรคหนึ่งเกิดจากตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่มีการจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน จะต้องเป็นกรณีที่ได้มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากเงินได้ของบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ทรงคนแรกไว้แล้วตาม มาตรา 50 (2) (ค) แห่งประมวลรัษฎากร และผู้จ่ายเงินได้ได้ประทับตราว่าได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายบนตราสารแล้วเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 196 (พ.ศ.2538) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2538 เป็นต้นไป)

(52) เงินได้ที่ผู้เชี่ยวชาญของประชาคมยุโรปที่เป็นคนต่างด้าว และไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับเนื่องจากการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ภายใต้โครงการ ความช่วยเหลือที่ประเทศไทยได้รับจากประชาคมยุโรป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 190 (พ.ศ.2535) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2535 เป็นต้นไป)

(53) เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แต่ไม่รวมถึงเงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพหรือกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 246 (พ.ศ.2547) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2547 เป็นต้นไป)

(54) เงินได้ที่คณะกรรมการอำนวยการปรับปรุงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทได้รับเพื่อประโยชน์ในการสร้างพระที่นั่งองค์ใหม่และปรับปรุงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 193 (พ.ศ.2536) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2536 เป็นต้นไป)

(55) เงินได้ที่คำนวณได้จากมูลค่าของเครื่องแบบซึ่งลูกจ้างได้รับจากนายจ้างในจำนวนคนละไม่เกิน 2 ชุดต่อปีและเสื้อนอกในจำนวนคนละไม่เกิน 1 ตัวต่อปี "เครื่องแบบ" หมายความว่า เครื่องแต่งกายรวมทั้งสิ่งประกอบเครื่องแต่งกายที่กำหนดให้แต่งเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน แต่ไม่รวมถึงรองเท้าที่อาจใช้งานได้ทั่วไป ชุดชั้นใน หรือสิ่งประกอบเครื่องแต่งกายที่ทำด้วยโลหะ หรืออัญมณีที่มีค่า เช่น เงิน ทองคำ ทับทิม หยก

"เลื่อนออก" หมายความว่าความรวมถึง ชุดไทยพระราชทานและเสื้อที่นิยมใช้ในการแต่งกายไปในงานสำคัญต่างๆ" (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 194 (พ.ศ.2537) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป)

(56) เงินได้เท่าที่ลูกจ้างจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้างเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2551 เป็นต้นไป

(57) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ดังต่อไปนี้

- (ก) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับ เนื่องจากลูกจ้างออกจากงานเพราะตาย ทุพพลภาพ หรือออกจากงานเมื่อมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์
- (ข) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีสิทธิได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเนื่องจากลูกจ้างออกจากงานก่อนอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ แต่เมื่อออกจากงานแล้วได้คงเงินหรือผลประโยชน์นั้นไว้ ทั้งจำนวนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และต่อมาได้รับเงินหรือผลประโยชน์หลังจากลูกจ้างผู้นั้นตาย ทุพพลภาพหรืออายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 292 (พ.ศ. 2555) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2553 เป็นต้นไป)

(58) เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จากกิจการโรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แต่ไม่รวมถึงกิจการโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวดวิชาที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2558 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 307 (พ.ศ. 2558) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เป็นต้นไป)

(59) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 20,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 200 (พ.ศ.2538) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2538 เป็นต้นไป)

(60) เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างที่คนประจำเรือได้รับเนื่องจากการปฏิบัติงานบนเรือไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 204 (พ.ศ.2539) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2539 เป็นต้นไป)

(61) เงินได้ที่คณะกรรมการบริหาร “ทุนการกุศลสมเด็จพระเทพฯ” ได้รับเพื่อประโยชน์ของทุนการกุศลสมเด็จพระเทพฯ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 205 (พ.ศ.2539) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน พ.ศ.2540 เป็นต้นไป)

(62) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ดังต่อไปนี้

- (ก) บ้าน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย
- (ข) อสังหาริมทรัพย์ตาม (ก) พร้อมที่ดิน
- (ค) ห้องชุดสำหรับการอยู่อาศัยในอาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ได้อสังหาริมทรัพย์ตาม (ก) (ข) หรือ (ค) โดยจดทะเบียนการได้มาใน พ.ศ. 2540 และขายอสังหาริมทรัพย์นั้นภายหลังจากการจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 206 (พ.ศ.2540) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2540 เป็นต้นไป)

(63) ผลประโยชน์ที่ได้จากการควบเข้ากันของธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และหรือบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิต ฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งตราค่าเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 207 (พ.ศ.2540) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2540 เป็นต้นไป)

(64) เงินได้เท่าที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาทสำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2551 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 266 (พ.ศ.2551) ใช้บังคับสำหรับการจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนฯ ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป)

(65) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ดังต่อไปนี้

- (ก) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับ เนื่องจากสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ออกจากราชการเพราะตาย เหตุทุพพลภาพ เหตุทดแทน หรือเหตุสูงอายุ
- (ข) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีสิทธิได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เนื่องจากสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการออกจากราชการในกรณีอื่น นอกจาก (ก) แต่เมื่อออกจากราชการแล้ว ได้คงเงินหรือผลประโยชน์นั้นไว้ทั้งจำนวน ในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และต่อมาได้รับเงินหรือผลประโยชน์หลังจาก สมาชิกผู้นั้นตาย ทุพพลภาพ หรืออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข

และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 277 (พ.ศ.2553) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป)

(66) เงินได้ที่คณะกรรมการกองทุนลานกีฬาต้านยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรีได้รับเพื่อประโยชน์ของกองทุนลานกีฬาต้านยาเสพติดดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 209 (พ.ศ. 2540) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป)

(67) ดอกเบี้ยพันธบัตรออมสิน รุนพันธบัตรเงินฝากช่วยชาติ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 210 (พ.ศ.2541) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541 เป็นต้นไป)

(68) เงินได้ที่เป็นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ ซึ่งเป็นคนต่างด้าวและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับจากศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ เนื่องจากการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 211 (พ.ศ.2541) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2539 เป็นต้นไป)

(69) รางวัลบัตรออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 213 (พ.ศ.2541) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2541 เป็นต้นไป)

(70) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินโดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่วัด วัดบาทพลวงโรมันคาทอลิก หรือมัสยิด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ เฉพาะการโอนที่ดินส่วนที่ทำให้วัด วัดบาทพลวงโรมันคาทอลิก หรือมัสยิดมีที่ดินไม่เกิน 50 ไร่ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 214 (พ.ศ.2541) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2541 เป็นต้นไป)

(71) ผลประโยชน์ที่ผู้ถือหุ้นได้รับจากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทควบเข้ากันหรือโอนกิจการทั้งหมดให้แก่กัน โดยโอนหุ้นเพื่อแลกกับหุ้นในบริษัทใหม่อันได้ควบเข้ากันหรือบริษัทผู้รับโอนกิจการทั้งหมดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้เฉพาะซึ่งตราค่าเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุนและการโอนหุ้นที่ได้กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกันกับการควบเข้ากันหรือการโอนกิจการทั้งหมด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 291 (พ.ศ.2555) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2555 เป็นต้นไป)

(72) ค่าชดเชยที่ลูกจ้างได้รับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และค่าชดเชยที่พนักงานได้รับตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ แต่ไม่รวมถึงค่าชดเชยที่ลูกจ้างหรือพนักงานได้รับเพราะเหตุเกษียณอายุหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง ทั้งนี้เฉพาะค่าชดเชยส่วนที่ไม่เกินค่าจ้างหรือเงินเดือนค่าจ้างของการทำงาน 300 วันสุดท้ายแต่ไม่เกิน 300,000 บาท (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 217 (พ.ศ. 2542) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นไป)

(73) เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาทตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ซึ่งจ่ายให้แก่

- (ก) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (ข) กองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (ค) นิติบุคคลเฉพาะกิจซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่นิติบุคคลเฉพาะกิจดังกล่าวเข้ารับช่วงสิทธิเป็นเจ้าหนี้เงินกู้แทนกองทุนรวมตาม (ก) หรือ (ข) ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้าง กรณีที่ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ตาม (74) หรือ (80) รวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หรือเงินได้ตาม (74) หรือ (80) แล้วแต่กรณี ต้องไม่เกิน 100,000 บาทอาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย *(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 264 (พ.ศ.2550) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2550 เป็นต้นไป)*

(74) เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิตสหกรณ์ หรือนายจ้าง สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงในส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท และเฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

กรณีที่ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ตาม (73) หรือ (80) รวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หรือเงินได้ตาม (73) หรือ (80) แล้วแต่กรณี ต้องไม่เกิน 100,000 บาทอาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย *(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 264 (พ.ศ.2550) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป)*

(75) เงินได้เท่าที่ผู้อำนวย การ ผู้บริหาร ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท

สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2551 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 266 (พ.ศ.2551) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป)

(76) เงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น โดยผู้มีเงินได้ต้องถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีนับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกและไถ่ถอนหน่วยลงทุนนั้นเมื่อผู้มีเงินได้มีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนด้วย เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสงเคราะห์ ต้องไม่เกิน 500,000 บาท

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนไม่ครบ 5 ปีนับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก หรือไถ่ถอนหน่วยลงทุนก่อนที่ผู้มีเงินได้มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ ให้ผู้มีเงินได้นั้นหมดสิทธิได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 266 (พ.ศ.2551) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2551 เป็นต้นไป) (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 259))

ในปีภาษี 2551 หากผู้มีเงินได้มีการซื้อหน่วยลงทุนระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ให้เงินได้ตามวรรคหนึ่งเท่ากับส่วนที่ไม่เกิน 700,000 บาท แต่ไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินได้พึงประเมินและในกรณีที่ผู้มีเงินได้ดังกล่าวได้จ่ายเงินสะสมตามวรรคสองด้วยเมื่อรวมเงินได้กับเงินสะสมแล้วต้องไม่เกิน 700,000 บาท ทั้งนี้ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 267 (พ.ศ.2551) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2551 เป็นต้นไป)

(77) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้รับจากกองทุนรวมดังกล่าวเพราะเหตุสูงอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 228 (พ.ศ. 2544) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป)

(78) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู หรือบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เมื่อผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู หรือ

บุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนนอกจากงานเพราะเหตุสูงอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 307 (พ.ศ. 2558) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป) (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 99))

(79) เงินได้พึงประเมิน ดังต่อไปนี้

(ก) เงินปันผลที่ได้จากการถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 5 อัฐราชส แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 235 (พ.ศ. 2545) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป)

(ข) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้นของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 5 อัฐราชส แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 238 (พ.ศ. 2545) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป)

(80) เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท และเฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

กรณีที่ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ตาม (73) หรือ (74) รวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หรือเงินได้ตาม (73) หรือ (74) แล้วแต่กรณีต้องไม่เกิน 100,000 บาท อาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 264 (พ.ศ. 2550) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป)

(81) ดอกเบี้ยและรางวัลสลากออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่ไม่รวมถึงดอกเบี้ยซึ่งผู้รับมิใช่ผู้ทรงคนแรก ทั้งนี้ สำหรับสลากออมทรัพย์ที่ออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 239 (พ.ศ. 2545) ใช้บังคับ สำหรับสลากออมทรัพย์ที่ออกจำหน่าย ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป)

(82) เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นค่าเบี้ยประกันภัยในปณิธานสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ ตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิต ต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้อาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบ กิจกรรมประกันชีวิตในราชอาณาจักร ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกันภัยที่จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2551 เป็นต้นไปและให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกำหนด (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากประกาศ อธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 112))

“หากเบี้ยประกันภัยที่จ่ายตามวรรคหนึ่ง เป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิตแบบบำนาญที่ จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2553 เป็นต้นไป ให้เงินได้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี เงินได้เพิ่มขึ้นอีก ในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกิน 200,000 บาท ทั้งนี้ เมื่อรวมคำนวณ กับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้สำหรับกรณีที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเงินสะสมเข้า กองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตาม (56) หรือเงินสะสมเข้ากองทุน บำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตาม (64) หรือเงินสะสม เข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนตาม (75) แล้วแต่กรณีหรือเงินค่าซื้อหน่วยลงทุน ในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตาม (76) แล้ว ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ในปณิธานเดียวกัน การได้รับยกเว้นตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่อธิบดีกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 279 (พ.ศ.2554) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป)

(83) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ดังต่อไปนี้

- (ก) บ้าน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย
- (ข) อสังหาริมทรัพย์ตาม (ก) พร้อมที่ดิน
- (ค) ห้องชุดสำหรับการอยู่อาศัยในอาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับกรณีการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งผู้มีเงินได้ใช้เป็นอยู่อาศัยอันเป็น แหล่งสำคัญ โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์นั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดการได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งต้องปรากฏว่าภายในกำหนดเวลา 1 ปี ก่อนหรือนับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ผู้มีเงินได้ได้ทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ แห่งใหม่ซึ่งมีลักษณะตาม (ก) (ข) หรือ (ค) เพื่อใช้เป็นอยู่อาศัยของตน และให้ได้รับยกเว้นเท่ากับจำนวน

มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวแต่ไม่เกินจำนวนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์แห่งใหม่ ทั้งนี้ ให้ถือตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 241 (พ.ศ.2546) ใช้บังคับสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2546 เป็นต้นไป)

(84) เงินได้จากการขายข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า แห่งประเทศไทย เฉพาะกรณีที่ไม่มีการส่งมอบสินค้าเกษตร (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 244 (พ.ศ.2547) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป)

(85) บำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2546 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 245 (พ.ศ.2547) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป)

(86) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีนับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 265 (พ.ศ.2551) ใช้บังคับสำหรับค่าซื้อหน่วยลงทุนฯ ก่อนวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2551)

(87) เงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาทสำหรับปีภาษีนั้น โดยเงินได้ดังกล่าวต้องเป็นเงินได้ของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาแต่ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีขึ้นต่อบุคคลและกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และผู้มีเงินได้ต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวไม่น้อยกว่า 7 ปีปฏิทิน แต่ไม่รวมถึงกรณีทุพพลภาพหรือตาย ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2559 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 การได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคสอง ให้ผู้มีเงินได้นั้นหมดสิทธิได้รับยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 317 (พ.ศ.2559) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2559 เป็นต้นไป)

(88) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมหุ้นระยะยาว ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่เงินหรือผลประโยชน์ดังกล่าวคำนวณมาจากเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตาม (ข้อ 87) และผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 7 ปีปฏิทิน แต่ไม่รวมถึงกรณีทุพพลภาพหรือตาย (แก้ไข

เพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 317 (พ.ศ.2559) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป)

(89) เงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (2) (3) (4) (5) หรือ (6) แห่งประมวลรัษฎากร เท่าจำนวนเงินที่ได้บริจาคให้แก่การกีฬาแห่งประเทศไทยเพื่อส่งเสริมการกีฬาคณะกรรมการกีฬาลำปางที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการกีฬาแห่งประเทศไทยเพื่อส่งเสริมกีฬาในจังหวัดกรมพลศึกษาเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน หรือสมาคมกีฬาจังหวัดหรือสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยที่จัดตั้งขึ้นโดยได้รับอนุญาตจากการกีฬาแห่งประเทศไทยเพื่อการกีฬา แต่เมื่อรวมกับเงินบริจาคตามมาตรา 47 (7) แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อนดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 294 (พ.ศ.2555) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2555 เป็นต้นไป)

(90) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรเฉพาะดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาการฝากตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่เมื่อรวมกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทรวมกันแล้วต้องมีจำนวนทั้งสิ้น ไม่เกิน 30,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น และผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากดังกล่าวเมื่อมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สำหรับ เงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 250 (พ.ศ.2548) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2548 เป็นต้นไป)

(91) เงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนตามมาตรา 47(1) (2) (3) (4) (5) หรือ (6) แห่งประมวลรัษฎากร เท่าจำนวนที่บริจาคให้แก่ส่วนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยธรรมชาติอื่น แต่เมื่อรวมกับเงินบริจาคตามมาตรา 47(7) แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ สำหรับ เงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ.2547 ที่ต้องยื่นรายการในปี พ.ศ.2548 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 253 (พ.ศ.2548) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2547 เป็นต้นไป)

(92) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่สภากาชาดไทย (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 256 (พ.ศ.2548) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป)

(93) เงินได้ที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาทในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 257 (พ.ศ.2549) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป)

(94) เงินที่มีลักษณะเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งพนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทย พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย และพนักงานธนาคารออมสินได้รับ โดยมีอัตราและวิธีการคำนวณเช่นเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 258 (พ.ศ.2549) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2547 เป็นต้นไป)

(95) เงินได้ที่คณะกรรมการโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทยได้รับเพื่อประโยชน์ของโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 259 (พ.ศ.2549) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 เป็นต้นไป)

(96) เงินได้จากการขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้าซึ่งกระทำในศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เฉพาะกรณีที่ไม่มีการส่งมอบสินค้า ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 260 (พ.ศ. 2549) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 เป็นต้นไป)

(97) เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัย ที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท สำหรับการประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพทั้งนี้ ต้องเป็นเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายในปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 263 (พ.ศ.2549) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป)

(98) เงินได้เท่าที่นายจ้างจ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร สำหรับกรรมธรรม์ประกันภัยกลุ่มที่มีกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี เฉพาะในส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลสำหรับ

(ก) ลูกจ้าง สามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้เฉพาะการรักษาพยาบาลในประเทศไทย

(ข) ลูกจ้าง ในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศ ในขณะที่ปฏิบัติ

การตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราวทั้งนี้สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2549 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 263 (พ.ศ. 2549) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2549 เป็นต้นไป)

(99) เงินได้ของวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็น ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชติบุคคลซึ่งมีเงินได้ไม่เกิน 1,800,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2559 และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 303 (พ.ศ.2551) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2559)

(100) เงินได้ที่มีลักษณะเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเจ้าหน้าที่สภาภาษีไทยได้รับ โดยมีอัตราและวิธีการคำนวณเช่นเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 268 (พ.ศ.2552) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เป็นต้นไป)

(101) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทน ให้แก่มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภาภาษีไทย ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2553 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 275 (พ.ศ.2553) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2553 เป็นต้นไป)

(102) เงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีที่ได้รับ เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 281 (พ.ศ.2554) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2553 เป็นต้นไป)

(103) เงินได้ตามมาตรา 40 (5) (6) (7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียนไว้กับ ศูนย์หรือหน่วยงานให้ความช่วยเหลือของทางราชการได้รับเฉพาะส่วนที่เท่ากับจำนวนค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีประกาศกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 282 (พ.ศ.2554) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป)

(104) เงินได้ที่คำนวณได้จากมูลค่าที่ลูกจ้างได้รับจากการนำบุตรชอบด้วยกฎหมายของตนแต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมไปอยู่ในความดูแลของสถานรับเลี้ยงเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กที่ นายจ้างได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการของลูกจ้างสำหรับสถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2554 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 285 (พ.ศ.2554) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2554 เป็นต้นไป)

(105) เงินได้ที่นักแสดงสาธารณะที่เป็นนักแสดงภาพยนตร์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศได้รับอันเนื่องมาจากการแสดงภาพยนตร์ต่างประเทศซึ่งดำเนินการสร้างโดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและได้รับอนุญาตการสร้างตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ทั้งนี้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 289 (พ.ศ.2555) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี 2554 - 2558)

(106) เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยซึ่งมีขึ้นเพื่อเชื่อมโยงการซื้อขายกับตลาดหลักทรัพย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายหลักทรัพย์ที่เป็นตัวเงินคลัง พันธบัตร ตัวเงินหรือหุ้นกู้

(107) เงินค่าตอบแทนพิเศษที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2550 ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 295 (พ.ศ.2555) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป)

(108) เงินได้ส่วนที่เป็นเงินค่าทดแทน เงินค่าตอบแทน หรือเงินอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่ได้รับเนื่องจากความเสียหายหรือเสื่อมประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดในการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ การเข้าใช้สอยหรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 301 (พ.ศ.2556) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป)

(109) เงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (2) (3) (4) (5) หรือ (6) แห่งประมวลรัษฎากร เท่าจำนวนเงินที่บริจาคให้แก่กรมศิลปากรเพื่อการบูรณะโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่เมื่อรวมกับเงินบริจาคตามมาตรา 47 (7) แห่งประมวลรัษฎากร แล้วต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อนดังกล่าว ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ.2556 ที่ต้องยื่นรายการในปี พ.ศ.2557 เป็นต้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 302 (พ.ศ. 2556) ใช้บังคับสำหรับเงินได้ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป)

(110) เงินได้ที่ได้รับจากส่วนแบ่งของกำไรจากห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีหุ้นนิติบุคคลที่ได้รับจาก

- (ก) การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมอันได้มาโดยทางมรดก หรือได้รับจากการให้โดยเสนหาซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้ตามส่วน 2 หมวด 3 ลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร